

**Міністерство освіти і науки України
Одеський національний технологічний університет
Кафедра туристичного бізнесу та рекреації**

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

**на тему «Молодіжний туризм як інноваційний напрям розвитку
туристичної індустрії України»**

Здобувачка:
Анна МАХОВА
4 курсу групи МТз-41

Керівники: зав.каф. ТБ та Р,
д.е.н., професор
Наталя ДОБРЯНСЬКА
к.т.н., доцент
Федір ТРІШИН

Консультант:
професор каф. ФОтаА
Лариса ІВАНЧЕНКОВА

Кваліфікаційна робота допускається до захисту

Рішення кафедри від 02 червня 2026 р., протокол № 10

Завідувачка кафедри ТБтаР _____

Наталя ДОБРЯНСЬКА

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Інститут	ННІ готельно-ресторанного і туристичного бізнесу та енології ім. О.О. Преображенського
Кафедра	Туристичного бізнесу та рекреації
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	242 Туризм
Освітня програма	Міжнародний туризм

ЗАТВЕРДЖУЮЗав. кафедри ТБтаР

Наталя ДОБРЯНСЬКА

10 березня 2026 р.

**ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА**

Маховій Анні Дмитрівні

1. Тема роботи: Молодіжний туризм як інноваційний напрям розвитку туристичної індустрії України

Затверджена наказом ОНТУ від «23» жовтня 2025 р. № 577-03.

2. Термін здачі здобувачем закінченої роботи «1» червня 2026 р.

3. Вихідні дані роботи: навчально-методичні видання, нормативно-правова база, аналітичні звіти туристичних підприємств, статистичні збірники, а також наукові публікації і матеріали конференцій.

4. Перелік питань, які потрібно розробити:

РОЗДІЛ 1. Науково-теоретичні основи молодіжного туризму як складової туристичної індустрії.

РОЗДІЛ 2. Аналіз сучасного стану молодіжного туризму в Україні.

РОЗДІЛ 3. Розробка інноваційних підходів до розвитку молодіжного туризму в Україні.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

Презентація до кваліфікаційної роботи (24 слайди)

6. Консультанти по роботі, із зазначенням розділів роботи, що стосуються їх

Розділ	Консультант	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
Розділ 3	Лариса ІВАНЧЕНКОВА	10.03.2026р	20.05.2026р

7. Дата видачі завдання 10.03.2026р.

Керівники _____ Наталя ДОБРЯНСЬКА

_____ Федір ТРІШИН

Завдання прийняла до виконання _____ Анна МАХОВА

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1.	Отримання теми для кваліфікаційної роботи	10.03.2026	виконано
2.	Затвердження плану кваліфікаційної роботи	17.03.2026	виконано
3.	Надання 1 розділу на перевірку	09.04.2026	виконано
4.	Надання 2 розділу на перевірку	21.04.2026	виконано
5.	Надання 3 розділу на перевірку	05.05.2026	виконано
6.	Формування висновку, списку використаних джерел, додатків	10.05.2026	виконано
7.	Здача закінченої кваліфікаційної роботи	25.05.2026	виконано
8.	Розробка презентації	29.05.2026	виконано

Здобувачка _____ Анна МАХОВА

Керівники роботи _____ Наталя ДОБРЯНСЬКА

_____.....Федір ТРІШИН

Несу відповідальність за ідентичність електронного та друкованого варіантів кваліфікаційної роботи, даю згоду на обробку персональних даних та не заперечую проти розміщення кваліфікаційної роботи на офіційних web-ресурсах ОНТУ.

Підтверджую, що в кваліфікаційній роботі відсутні порушення норм академічної доброчесності.

Здобувачка _____ Анна МАХОВА

АНОТАЦІЯ

до кваліфікаційної роботи бакалавра

Кваліфікаційна робота присвячена дослідженню молодіжного туризму як інноваційного напрямку розвитку туристичної індустрії України. У роботі обґрунтовано актуальність залучення молодіжного сегмента до формування сучасного туристичного попиту в умовах цифровізації, трансформації поведінкових моделей та зростання ролі креативних форм дозвілля і мобільності.

Метою виконання роботи є теоретичне обґрунтування та аналіз молодіжного туризму як інноваційного напрямку розвитку туристичної індустрії України і розробка практичних рекомендацій щодо його активізації.

Об'єктом дослідження є процес розвитку молодіжного туризму в системі туристичної індустрії України.

Предметом роботи є теоретичні підходи, сучасні тенденції, інноваційні інструменти та практичні механізми організації й розвитку молодіжного туризму.

Розкрито теоретичні підходи до визначення сутності молодіжного туризму, охарактеризовано його специфічні ознаки, мотиваційні чинники та сучасні тенденції розвитку у світовому та вітчизняному контексті. Проаналізовано сучасний стан молодіжного туризму в Україні, визначено основні проблеми та бар'єри його розвитку. Запропоновано інноваційні підходи до активізації молодіжного туризму, зокрема через використання цифрових інструментів, впровадження нових форматів туристичних продуктів та підвищення доступності туристичних послуг для молоді.

Результати дослідження можуть бути використані у діяльності суб'єктів туристичної індустрії, органів місцевого самоврядування та молодіжних організацій при формуванні та просуванні туристичних продуктів, орієнтованих на молодь.

Рік захисту роботи 2026

ANNOTATION

to the Bachelor's Qualification Thesis

The qualification thesis is devoted to the study of youth tourism as an innovative direction in the development of Ukraine's tourism industry. The paper substantiates the relevance of engaging the youth segment in shaping modern tourism demand in the context of digitalization, transformation of behavioral patterns, and the growing role of creative forms of leisure and mobility.

The aim of the study is the theoretical substantiation and analysis of youth tourism as an innovative direction in the development of Ukraine's tourism industry, as well as the development of practical recommendations for its activation.

The object of the research is the process of youth tourism development within the system of Ukraine's tourism industry.

The subject of the study is theoretical approaches, current trends, innovative tools, and practical mechanisms for organizing and developing youth tourism.

The paper reveals theoretical approaches to defining the essence of youth tourism, characterizes its specific features, motivational factors, and current development trends in both global and national contexts. The current state of youth tourism in Ukraine is analyzed, and the key problems and barriers to its development are identified. Innovative approaches to intensifying youth tourism are proposed, particularly through the use of digital tools, the introduction of new formats of tourism products, and increasing the accessibility of tourism services for young people.

The research findings can be applied in the activities of tourism industry entities, local self-government bodies, and youth organizations in the formation and promotion of tourism products oriented toward young people.

The year of job protection is 2026

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1	
Науково - теоретичні основи молодіжного туризму як складової туристичної індустрії	10
1.1 Сутність та понятійний апарат молодіжного туризму	10
1.2 Мотиваційні чинники та поведінкові особливості молодіжних туристів	20
1.3 Світові тенденції розвитку молодіжного туризму	24
Висновки до 1 розділу.....	30
РОЗДІЛ 2	
Аналіз сучасного стану молодіжного туризму в Україні	32
2.1 Місце молодіжного туризму в структурі туристичної індустрії України	32
2.2. Інфраструктурні, економічні та інформаційні передумови розвитку молодіжних подорожей.....	39
2.3 Проблеми та бар'єри розвитку молодіжного туризму в Україні.....	47
Висновки до 2 розділу.....	51
РОЗДІЛ 3	
Розробка інноваційної молодіжної туристичної програми та маршруту одноденного квест-туру для здобувачів вищої освіти ОНТУ.....	53
3.1 Цифровізація та нові формати туристичних продуктів для молоді	53
3.2 Розробка маршруту та програми одноденного квест-туру «Таємниці Аккермана».....	60
3.3 Організаційно-економічне забезпечення та оцінка ефективності реалізації молодіжного квест-туру до м. Білгород – Дністровський	68
Висновки до 3 розділу.....	80
ВИСНОВКИ.....	82
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	85
ДОДАТКИ.....	93

ВСТУП

Актуальність кваліфікаційної роботи. Актуальність теми дослідження зумовлена швидкими трансформаціями туристичної індустрії України під впливом глобалізаційних процесів, цифровізації та зміни поведінкових моделей споживачів туристичних послуг. Особливе місце в структурі сучасного туризму займає молодіжний сегмент, який характеризується високою мобільністю, відкритістю до нових форматів подорожей, активним використанням цифрових технологій та орієнтацією на емоційно насичений і креативний туристичний досвід. У цьому контексті молодіжний туризм розглядається як один із найбільш інноваційних напрямів розвитку туристичної індустрії, що здатний формувати нові ринкові тренди та стимулювати розвиток туристичних дестинацій.

Сучасні умови розвитку туризму в Україні, зокрема необхідність відновлення галузі, посилення її конкурентоспроможності та інтеграції у європейський туристичний простір, актуалізують питання ефективного використання потенціалу молодіжного туризму. Його розвиток сприяє не лише розширенню туристичного попиту, але й активізації культурного обміну, формуванню позитивного іміджу країни та розвитку креативної економіки.

Метою виконання роботи є теоретичне обґрунтування та аналіз молодіжного туризму як інноваційного напрямку розвитку туристичної індустрії України, а також розробка практичних рекомендацій щодо його активізації.

Для досягнення поставленої мети у кваліфікаційній роботі визначено такі завдання, які структуровані за логікою дослідження та відображені у змісті роботи:

1. дослідити сутність та уточнити понятійний апарат молодіжного туризму як наукової категорії;

2. охарактеризувати мотиваційні чинники та поведінкові особливості молодіжних туристів;
3. проаналізувати світові тенденції розвитку молодіжного туризму;
4. визначити місце молодіжного туризму в структурі туристичної індустрії України;
5. дослідити інфраструктурні, економічні та інформаційні передумови розвитку молодіжних подорожей;
6. виявити основні проблеми та бар'єри розвитку молодіжного туризму в Україні;
7. обґрунтувати роль цифровізації та нових форматів туристичних продуктів для молоді;
8. розробити інноваційну молодіжну туристичну програму та маршрут;
9. сформулювати практичні рекомендації щодо активізації розвитку молодіжного туризму в Україні.

Об'єктом дослідження є процес розвитку молодіжного туризму в системі туристичної індустрії України.

Предметом дослідження виступають теоретичні підходи, сучасні тенденції, інноваційні інструменти та практичні механізми організації й розвитку молодіжного туризму.

Методологічну основу дослідження становлять загальнонаукові та спеціальні методи пізнання, зокрема аналіз і синтез, системний підхід, порівняльний аналіз, узагальнення та статистичний метод.

Новизна отриманих результатів полягає в тому, що у роботі систематизовано та поглиблено теоретичні підходи до розуміння молодіжного туризму як інноваційного напрямку розвитку туристичної індустрії України, уточнено його сутність і роль у сучасних трансформаційних процесах туристичного ринку. Удосконалено комплексний підхід до аналізу молодіжного туризму як інтегрованої системи, що поєднує цифрові технології, нові формати туристичних продуктів та

сучасні моделі туристичної поведінки молоді. Також обґрунтовано практичні напрями активізації молодіжного туризму в Україні через впровадження інноваційних інструментів, розвиток цифрових сервісів та удосконалення туристичних програм і маршрутів, орієнтованих на молодіжну аудиторію.

Інформаційну базу дослідження склали монографічні та навчальні видання, наукові статті, статистичні матеріали, аналітичні звіти туристичних організацій, дані міжнародних туристичних організацій, а також нормативно-правові акти у сфері туризму.

Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості їх використання суб'єктами туристичної діяльності, органами місцевого самоврядування та молодіжними організаціями при формуванні та просуванні сучасних туристичних продуктів, орієнтованих на молодь.

Апробація результатів наукового дослідження. Окремі положення проведеного дослідження були представлені та обговорені на II Міжнародній науково-практичній конференції молодих вчених та здобувачів вищої освіти «Розвиток туристичного бізнесу та рекреації: досвід, сучасні виклики та майбутні орієнтири», яка відбулася 15 - 16 квітня 2026 р. в ОНТУ (Додаток А).

Структура роботи складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків, що забезпечує логічну послідовність викладення матеріалу та досягнення поставленої мети дослідження.

РОЗДІЛ 1

Науково - теоретичні основи молодіжного туризму як складової туристичної індустрії

1.1 Сутність та понятійний апарат молодіжного туризму

Молодіжний туризм є важливою складовою сучасної туристичної індустрії, що відображає специфічні потреби, цінності та поведінкові моделі молодого покоління. У науковій літературі він розглядається як окремий сегмент туристичної діяльності, орієнтований на осіб молодого віку, які характеризуються високою мобільністю, прагненням до саморозвитку, соціальної взаємодії, пізнання нових культур та отримання унікального туристичного досвіду [1, 2].

Теоретичні підходи до визначення сутності молодіжного туризму формувалися в межах загальної теорії туризму, соціології молоді та економіки рекреаційної діяльності. У наукових джерелах молодіжний туризм трактується як форма подорожей, що поєднує освітні, пізнавальні, рекреаційні та соціальні функції, а також сприяє формуванню особистісного розвитку молодого людини.

У структурі туристичної індустрії молодіжний туризм виконує низку важливих функцій, серед яких особливе місце займають стимулювання попиту на доступні туристичні продукти, розвиток бюджетних форм розміщення та транспорту, а також впровадження інноваційних цифрових сервісів. Він також виступає каталізатором розвитку нових туристичних практик, зокрема гнучких форматів подорожей, індивідуалізованих маршрутів та інтерактивних туристичних продуктів [3, 4].

Важливою теоретичною характеристикою молодіжного туризму є його тісний зв'язок із мотиваційною сферою молоді. Основними мотивами

подорожей виступають прагнення до нових вражень, соціалізації, навчання, участі в культурних обмінах та активного дозвілля. У сучасних умовах значного впливу набувають цифрові технології, які формують нові канали комунікації, бронювання та організації подорожей.

У науковій літературі молодіжний туризм розглядається як специфічний сегмент туристичної діяльності, орієнтований на осіб молодого віку, які характеризуються підвищеною соціальною активністю, прагненням до самореалізації, пізнання нових культур, встановлення соціальних контактів та отримання емоційно насиченого туристичного досвіду. При цьому важливо підкреслити, що молодіжний туризм не обмежується лише віковим критерієм, а включає також поведінкові, мотиваційні та ціннісні характеристики туристів.

Сутність молодіжного туризму полягає у комплексному поєднанні рекреаційної, пізнавальної, освітньої та соціалізаційної функцій. Він виступає не лише формою відпочинку, але й важливим інструментом неформальної освіти, культурного обміну та формування міжкультурної компетентності. У цьому контексті молодіжний туризм сприяє розвитку особистості, розширенню світогляду та формуванню глобального мислення у молодого покоління [5 – 8].

З економічної точки зору молодіжний туризм є окремим сегментом туристичного ринку, який характеризується специфічною структурою попиту та пропозиції. Йому властиві відносно обмежені фінансові ресурси споживачів, що зумовлює розвиток бюджетних туристичних продуктів, доступних форм розміщення (хостели, кемпінги, студентські гуртожитки), а також недорогих транспортних рішень. Водночас цей сегмент відзначається високою частотою подорожей та схильністю до експериментальних і альтернативних форматів туризму.

Соціокультурний напрям молодіжного туризму проявляється у його здатності сприяти міжкультурній комунікації, розвитку толерантності, соціальної інтеграції та формуванню активної громадянської позиції.

Молодіжні подорожі часто пов'язані з участю у міжнародних програмах обміну, волонтерських проєктах, освітніх турах та культурних заходах, що посилює їх соціальну значущість [9 - 12].

У межах туристичної індустрії молодіжний туризм розглядається як сегмент ринку туристичних послуг, що формує та реалізує спеціалізовані туристичні продукти, адаптовані до потреб, фінансових можливостей та поведінкових особливостей молоді. Його зміст охоплює поєднання різних функціональних складових, зокрема рекреаційної, пізнавальної, освітньої, культурної, комунікативної та соціалізаційної.

Важливою характеристикою сучасного молодіжного туризму є його тісний зв'язок із цифровізацією. Використання онлайн-платформ, мобільних застосунків, соціальних мереж і цифрових сервісів значно спрощує процес планування, організації та здійснення подорожей, а також формує нові моделі туристичної поведінки молоді.

Таким чином, молодіжний туризм можна визначити як комплексне соціально-економічне та культурне явище, що інтегрує рекреаційні, освітні та комунікативні функції, виступає інноваційним сегментом туристичної індустрії та має значний потенціал для подальшого розвитку в умовах цифрової трансформації суспільства.

Молодіжний турист – це особа молодого віку (зазвичай у віковому діапазоні 14 - 30 років, хоча в окремих наукових та міжнародних підходах межі можуть варіюватися), яка здійснює туристичні подорожі з метою задоволення різноманітних потреб рекреаційного, пізнавального, освітнього, культурного та соціального характеру [13 – 16].

З наукової точки зору молодіжний турист є специфічним суб'єктом туристичної діяльності, поведінка якого формується під впливом вікових психологічних особливостей, рівня соціальної активності, освітнього статусу, економічних можливостей та цифрової компетентності. Його туристична поведінка суттєво відрізняється від інших вікових груп більшою спонтанністю, схильністю до експериментальних форматів подорожей,

прагненням до нових вражень та емоційної насиченості туристичного досвіду.

Основною характеристикою молодіжного туриста є висока мобільність, яка проявляється у здатності та готовності до частих подорожей, використання різних видів транспорту, а також у гнучкому підході до планування маршрутів, що часто пов'язано з меншою прив'язаністю до стабільних соціально-економічних зобов'язань порівняно з іншими віковими групами.

Важливою ознакою є відкритість до нових вражень і досвіду, що визначає схильність молоді до відвідування нетрадиційних туристичних destinations, участі в альтернативних видах туризму (подієвий, екологічний, пригодницький, освітній), а також до інтеграції у локальні культурні середовища. Молодіжні туристи активно прагнуть до міжкультурної взаємодії, що сприяє розвитку толерантності та глобального світогляду.

Суттєвою особливістю сучасного молодіжного туриста є високий рівень цифрової залученості. Використання мобільних застосунків, онлайн-платформ для бронювання, соціальних мереж та цифрових навігаційних сервісів є невід'ємною частиною процесу планування та реалізації подорожей. Цифрові технології не лише спрощують організацію поїздок, але й формують нові моделі туристичної поведінки, включаючи самостійне створення маршрутів та обмін туристичним досвідом у мережі [17 -19].

Також молодіжний турист характеризується обмеженими фінансовими ресурсами, що зумовлює орієнтацію на бюджетні варіанти подорожей, використання знижок, програм лояльності, хостелів та інших доступних форм розміщення. Водночас це стимулює розвиток інноваційних, економічно доступних туристичних продуктів. Таким чином, молодіжний турист є активним, мобільним та цифрово орієнтованим учасником туристичного ринку, поведінка якого значною мірою впливає на формування нових тенденцій розвитку сучасної туристичної індустрії.

Молодіжний туристичний продукт – це комплекс взаємопов’язаних туристичних послуг, ресурсів та сервісів, спеціально сформованих і адаптованих до потреб, мотивацій та поведінкових особливостей молодіжної аудиторії, яка характеризується високою мобільністю, обмеженими фінансовими можливостями, прагненням до нових вражень та активного соціокультурного досвіду.

З наукової точки зору молодіжний туристичний продукт є структурованою системою туристичного обслуговування, що об’єднує матеріальні та нематеріальні елементи туристичної пропозиції, спрямовані на забезпечення доступного, гнучкого та змістовного туристичного досвіду для молоді. Його формування базується на принципах доступності, інноваційності, інтерактивності та орієнтації на цифрові технології.

До складу молодіжного туристичного продукту входять кілька основних компонентів. Перш за все, це засоби розміщення економ-класу, такі як хостели, студентські гуртожитки, кемпінги та бюджетні готелі, які забезпечують доступність проживання при збереженні базового рівня комфорту. Важливим елементом є також транспортне забезпечення, що включає доступні види перевезень, гнучкі тарифні пропозиції, знижки для молоді та використання бюджетних транспортних рішень [20 – 24].

Суттєву роль відіграють екскурсійні та пізнавальні програми, які орієнтовані на інтерактивний формат подачі інформації, залучення молоді до активної участі у туристичному процесі, використання елементів гейміфікації та занурення у локальний культурний контекст. Такі програми сприяють не лише відпочинку, але й неформальному навчанню та розширенню світогляду.

Окремим компонентом є освітні туристичні послуги, що включають участь у мовних курсах, тренінгах, семінарах, міжнародних обмінах та волонтерських програмах. Вони формують додану цінність туристичного продукту та підсилюють його інтелектуально-розвивальну складову.

Не менш важливими є розважальні та соціокультурні елементи, які охоплюють фестивалі, концерти, спортивні події, квести, тематичні заходи та інші форми активного дозвілля. Вони забезпечують емоційну насиченість туристичного досвіду та сприяють соціалізації молоді.

Характерною особливістю сучасного молодіжного туристичного продукту є його цифрова інтеграція. Використання онлайн-платформ, мобільних застосунків, систем бронювання, цифрових гідів та соціальних мереж дозволяє оптимізувати процес планування подорожей, забезпечити персоналізацію послуг та підвищити рівень зручності для споживачів. Таким чином, молодіжний туристичний продукт є складною багатокомпонентною системою, що поєднує економічні, соціальні, освітні та культурні елементи. Його розвиток сприяє формуванню інноваційних моделей туристичного обслуговування, підвищенню конкурентоспроможності туристичної індустрії та розширенню можливостей для молодіжної мобільності.

Молодіжна туристична мобільність – це комплексна характеристика здатності та готовності молодих людей до активного переміщення в межах національного та міжнародного туристичного простору з метою реалізації рекреаційних, пізнавальних, освітніх, культурних та соціальних потреб, що формуються під впливом особистісних мотивацій, соціально-економічних умов та рівня розвитку туристичної інфраструктури [25].

З наукової точки зору молодіжна туристична мобільність є складовою загальної мобільності населення та виступає важливим індикатором розвитку туристичної індустрії. Вона відображає ступінь доступності туристичних послуг для молоді, інтенсивність туристичних потоків у молодіжному сегменті, а також рівень інтеграції молодих людей у національні та глобальні туристичні процеси. Формування молодіжної туристичної мобільності визначається сукупністю взаємопов'язаних чинників. Насамперед це економічні умови, які включають рівень доходів молоді, доступність бюджетних туристичних продуктів, наявність систем знижок, грантів, стипендіальних та молодіжних програм підтримки подорожей. Обмежені

фінансові ресурси, характерні для цієї вікової групи, стимулюють розвиток доступних форм туризму та пошук економічно ефективних маршрутів.

Важливу роль відіграють інфраструктурні чинники, до яких належать розвиток транспортної системи, доступність авіаційного, залізничного та автобусного сполучення, якість туристичної інфраструктури, наявність хостелів, кемпінгів, інформаційних центрів та безпечного туристичного середовища. Рівень розвитку інфраструктури безпосередньо впливає на інтенсивність і географію молодіжних подорожей.

Окремим системоутворюючим фактором є цифрова трансформація туристичної сфери, що забезпечує нові можливості для планування та здійснення подорожей. Використання онлайн-сервісів бронювання, мобільних додатків, цифрових карт, платформ для обміну туристичним досвідом та соціальних мереж суттєво підвищує доступність і гнучкість туристичної мобільності молоді. Цифрові технології також сприяють формуванню самостійних маршрутів та персоналізованих туристичних рішень [26 – 28].

Молодіжна туристична мобільність також має виражений соціокультурний вимір, оскільки вона сприяє міжкультурній комунікації, розширенню світогляду, формуванню толерантності та інтеграції молоді у глобальний простір. Подорожі виступають інструментом неформальної освіти та особистісного розвитку, що підсилює їх соціальну значущість.

Таким чином, молодіжна туристична мобільність є інтегрованим показником розвитку туристичної індустрії, який відображає взаємодію економічних, інфраструктурних, технологічних та соціокультурних факторів. Її підвищення є важливою передумовою активізації молодіжного туризму та розширення туристичного потенціалу країни.

Цифрові туристичні сервіси для молоді – це комплекс сучасних інформаційно-комунікаційних технологічних інструментів і платформ, які забезпечують повний цикл організації туристичної діяльності молоді,

починаючи від етапу планування подорожі та завершуючи її реалізацією і посттуристичним обміном досвідом.

У структурному розумінні до цифрових туристичних сервісів належать онлайн-платформи бронювання (авіаквитків, залізничних і автобусних перевезень, готелів, хостелів та туристичних пакетів), які дозволяють оперативно порівнювати пропозиції, формувати індивідуальні маршрути та оптимізувати витрати. Вони забезпечують прозорість туристичного ринку та підвищують доступність туристичних послуг для молодіжної аудиторії.

Важливим компонентом є мобільні застосунки, які виконують функції цифрових гідів, навігаційних систем, перекладачів, планувальників маршрутів та персональних помічників туриста. Їх використання значно спрощує орієнтацію в туристичному просторі, підвищує рівень автономності подорожей та сприяє формуванню самостійних туристичних рішень.

Окреме місце займають системи онлайн-бронювання та цифрові агрегатори туристичних послуг, які інтегрують різні сегменти туристичного ринку в єдину цифрову екосистему. Вони дозволяють молодим туристам швидко отримувати інформацію про доступні варіанти розміщення, транспорту та дозвілля, здійснювати порівняльний аналіз і приймати обґрунтовані рішення щодо подорожей.

Не менш важливим елементом є соціальні мережі та цифрові комунікаційні платформи, які виконують функцію інформаційного обміну, формування туристичних трендів та поширення досвіду подорожей. Вони впливають на мотивацію молоді до подорожей, сприяють популяризації нових туристичних дестинацій та формують віртуальні туристичні спільноти.

З наукової точки зору цифрові туристичні сервіси виступають основним чинником трансформації сучасної туристичної індустрії, оскільки вони забезпечують персоналізацію туристичного досвіду, підвищення ефективності управління подорожами та формування нових моделей туристичної поведінки. Для молодіжного сегмента вони мають особливе

значення, оскільки повністю відповідають їх цифровій компетентності, стилю життя та потребі у швидкому доступі до інформації.

Таблиця 1.1

Сутність та понятійний апарат молодіжного туризму

Поняття	Зміст
Молодіжний туризм	Вид туристичної діяльності, орієнтований на молодь як соціально-демографічну групу, що реалізує потреби у відпочинку, пізнанні, навчанні, соціальній взаємодії та особистісному розвитку.
Молодіжний турист	Особа віком орієнтовно 14 - 30 років, яка здійснює подорожі з рекреаційною, освітньою, культурною або соціальною метою, характеризується мобільністю та цифровою активністю.
Молодіжний туристичний продукт	Комплекс туристичних послуг і сервісів, адаптованих до потреб молоді, що включає розміщення, транспорт, екскурсії, освітні та розважальні компоненти.
Молодіжна туристична мобільність	Здатність молоді до активного переміщення в межах країни та за її межами з туристичною метою, що залежить від економічних, інфраструктурних та цифрових умов.
Цифрові туристичні сервіси для молоді	Сукупність технологічних рішень (онлайн-платформи, мобільні застосунки, системи бронювання, соціальні мережі), що забезпечують організацію та супровід подорожей.
Мотивація молодіжного туризму	Сукупність внутрішніх і зовнішніх чинників, що формують бажання молоді подорожувати (саморозвиток, пізнання, комунікація, емоційний досвід).
Туристичний попит молоді	Обсяг і структура потреб молодіжної аудиторії у туристичних послугах, сформовані під впливом доходів, стилю життя та цифрової поведінки.
Туристична пропозиція для молоді	Сукупність туристичних послуг, продуктів і маршрутів, які розробляються з урахуванням потреб молодіжного сегмента ринку.
Молодіжний туристичний ринок	Сегмент туристичної індустрії, що формує взаємодію попиту та пропозиції туристичних послуг, орієнтованих на молодь.
Інноваційність молодіжного туризму	Впровадження нових форматів подорожей, цифрових технологій, гейміфікації та інтерактивних туристичних продуктів.
Туристична активність молоді	Рівень залученості молоді до подорожей, частота поїздок та участь у різних формах туризму.
Молодіжні туристичні маршрути	Спеціально розроблені туристичні програми, адаптовані до інтересів, бюджету та стилю життя молоді.
Доступний (бюджетний) туризм для молоді	Форма туризму, що передбачає мінімізацію витрат на подорожі за рахунок економічних засобів розміщення, транспорту та сервісів.
Освітній молодіжний туризм	Вид туризму, пов'язаний із навчальними поїздками, стажуваннями, обмінами та неформальною освітою.
Культурний молодіжний туризм	Туристична діяльність, спрямована на ознайомлення з культурною спадщиною, традиціями та сучасною культурою інших регіонів і країн.

Джерело: узагальнено автором на основі [3 – 9; 14 - 16]

Таким чином, цифрові туристичні сервіси для молоді є інтегрованою системою технологічних рішень, що забезпечують інноваційний розвиток туристичної індустрії, підвищують доступність туристичних продуктів та формують нові стандарти організації молодіжних подорожей у сучасних умовах цифрової економіки.

Важливою характеристикою сучасного молодіжного туризму є його інноваційність, що проявляється у впровадженні цифрових технологій, розвитку гнучких форматів подорожей (самостійні маршрути, гейміфіковані тури, тематичні подорожі), а також інтеграції освітніх і розважальних компонентів у туристичний продукт [29].

Узагальнення понятійного апарату молодіжного туризму свідчить про його багатокомпонентний та міждисциплінарний характер, що поєднує соціальні, економічні, культурні та технологічні аспекти розвитку туристичної індустрії. Проведена систематизація основних категорій дозволяє стверджувати, що молодіжний туризм є не лише окремим сегментом туристичного ринку, а й складною системою взаємопов'язаних елементів, які формують специфіку туристичної поведінки молоді.

Основні поняття, такі як «молодіжний турист», «молодіжний туристичний продукт», «молодіжна туристична мобільність» та «цифрові туристичні сервіси», відображають сучасні тенденції трансформації туристичної діяльності під впливом цифровізації та глобалізаційних процесів. Водночас такі категорії, як туристичний попит, пропозиція та активність молоді, підкреслюють економічну складову функціонування даного сегмента.

Отже, сформований понятійний апарат створює цілісне теоретичне підґрунтя для подальшого дослідження молодіжного туризму як інноваційного напрямку розвитку туристичної індустрії та дозволяє глибше аналізувати його роль у сучасних соціально-економічних процесах.

1.2 Мотиваційні чинники та поведінкові особливості молодіжних туристів

Мотивація є основним елементом формування туристичної поведінки молоді та визначає характер, частоту, напрям і формат подорожей. На відміну від інших вікових груп, молодіжні туристи керуються не лише рекреаційними потребами, але й прагненням до саморозвитку, соціальної взаємодії, набуття нового досвіду та емоційної насиченості. Саме тому мотиваційна структура молодіжного туризму має багатовимірний характер і поєднує психологічні, соціальні, культурні та економічні чинники.

Одним із провідних мотиваційних чинників є пізнавальна потреба, що проявляється у прагненні молоді до відкриття нових місць, культур, традицій та способу життя інших народів. Подорожі для молоді виступають формою неформальної освіти, яка розширює світогляд та формує міжкультурну компетентність.

Важливим мотивом є саморозвиток та самореалізація. Участь у туристичних поїздках, освітніх програмах, міжнародних обмінах і волонтерських ініціативах сприяє формуванню нових знань, навичок, комунікативних здібностей та особистісного зростання. Туризм у цьому випадку розглядається як інструмент розвитку людського капіталу.

Значну роль відіграє соціальний чинник, який пов'язаний із потребою у спілкуванні, розширенні кола знайомств та інтеграції у молодіжні спільноти. Подорожі часто мають груповий характер і сприяють формуванню соціальних зв'язків, командної взаємодії та культурного обміну [30 – 32].

Не менш важливим є емоційно-рекреаційний мотив, що полягає у бажанні змінити звичне середовище, отримати нові враження, відпочити від повсякденних обов'язків та відчути емоційну насиченість подорожі. Молодь схильна до активних та пригодницьких форматів туризму, які забезпечують яскравий емоційний досвід.

Суттєвим чинником виступає економічна мотивація, оскільки обмежені фінансові ресурси спонукають молодь шукати доступні туристичні рішення, бюджетні маршрути та спеціальні пропозиції, що формує попит на економний туризм, хостели, лоукост-перевезення та самостійне планування подорожей.

В умовах цифровізації важливим мотиваційним нарядом є інформаційний вплив цифрового середовища. Соціальні мережі, туристичні блоги, відгуки та візуальний контент стимулюють інтерес молоді до подорожей, формують туристичні тренди та впливають на вибір дестинацій.

Таким чином, мотиваційні чинники молодіжних туристів мають комплексний характер і визначають специфіку їх туристичної поведінки. Вони поєднують прагнення до пізнання, саморозвитку, соціальної взаємодії, емоційного досвіду та економічної доступності, що обумовлює особливості формування молодіжного туристичного попиту та потребує розробки відповідних інноваційних туристичних продуктів.

Поведінка молодіжних туристів є специфічним соціально-економічним та психологічним явищем, що формується під впливом вікових особливостей, стилю життя, рівня цифрової компетентності, ціннісних орієнтацій та економічних можливостей молоді. Вона суттєво відрізняється від туристичної поведінки інших вікових груп і визначає формування окремого сегмента туристичного ринку з характерними моделями споживання туристичних послуг [33 – 36].

Однією з основних поведінкових ознак є високий рівень мобільності та гнучкості у прийнятті рішень. Молодь швидше приймає рішення щодо подорожей, часто обирає спонтанні поїздки, змінює маршрути та формати подорожі без тривалого планування. Така поведінка пов'язана з меншою соціальною та професійною прив'язаністю, а також прагненням до новизни та динамічності.

Характерною рисою є схильність до самостійної організації подорожей. Молодіжні туристи активно користуються цифровими сервісами, самостійно

бронюють транспорт і проживання, формують індивідуальні маршрути, орієнтуються на відгуки та рекомендації в соціальних мережах, що свідчить про високий рівень автономності та цифрової грамотності.

Важливою поведінковою особливістю є орієнтація на емоційний та досвідовий туризм. Молодь надає перевагу активним видам відпочинку, пригодницьким маршрутам, фестивалям, подієвим заходам, інтерактивним екскурсіям, що забезпечують яскраві враження та можливість занурення у локальне середовище.

Таблиця 1.2

Мотиваційні чинники та поведінкові особливості молодіжних туристів

Мотиваційний чинник	Особливості туристичної поведінки молоді
Пізнавальна потреба	Вибір нових дестинацій, інтерес до культури, історії, традицій інших регіонів і країн
Саморозвиток і самореалізація	Участь в освітніх турах, міжнародних обмінах, волонтерських програмах, тренінгах
Соціальна взаємодія	Подорожі в групах, знайомства, участь у спільних активностях та подіях
Емоційно-рекреаційний мотив	Перевага активних, пригодницьких, подієвих форм туризму
Економічна доступність	Пошук бюджетних варіантів проживання, транспорту, знижок та спеціальних пропозицій
Вплив цифрового середовища	Орієнтація на відгуки, блоги, соціальні мережі при виборі маршруту
Прагнення до новизни	Схильність до нестандартних маршрутів і форматів подорожей
Потреба у зміні середовища	Часті короткотривалі поїздки для відпочинку від повсякденності
Культурний обмін	Інтерес до міжкультурної комунікації, локального досвіду, автентичності
Цифрова компетентність	Самостійне планування подорожей через онлайн-сервіси та мобільні застосунки
Гнучкість і спонтанність	Швидке прийняття рішень щодо подорожей, зміна маршрутів
Орієнтація на досвід	Перевага вражень над комфортом, вибір активного дозвілля
Соціалізація	Використання подорожей як способу розширення кола спілкування
Автономність	Самостійна організація поїздок без участі туроператорів
Раціональність витрат	Оптимізація бюджету подорожі, планування витрат

Джерело: узагальнено автором на основі [13 - 18]

Молодіжні туристи демонструють високий рівень соціальної взаємодії під час подорожей. Для них важливим є спілкування, знайомства, участь у групових активностях, що сприяє формуванню нових соціальних зв'язків і культурному обміну. Подорож для молоді часто має колективний характер і розглядається як спосіб соціалізації.

Суттєвою рисою є економічна раціональність поведінки. Обмежені фінансові ресурси спонукають молодь шукати бюджетні варіанти проживання, користуватися знижками, обирати лоукост-перевезення, віддавати перевагу хостелам і кемпінгам, що формує попит на доступні туристичні продукти та послуги.

Окремо варто виділити вплив цифрового середовища на туристичну поведінку. Соціальні мережі, туристичні блоги, відеоконтент і відгуки мають значний вплив на вибір дестинацій, форматів подорожей і туристичних маршрутів. Молодіжні туристи не лише споживають інформацію, а й активно її створюють, ділячись власним досвідом у цифровому просторі.

Таким чином, поведінкові особливості молодіжних туристів характеризуються мобільністю, автономністю, цифровою активністю, орієнтацією на досвід та емоції, соціальною відкритістю і прагненням до економічної організації подорожей. Наведені характеристики визначають специфіку формування молодіжного туристичного попиту та потребують врахування при розробці інноваційних туристичних продуктів.

Систематизація мотиваційних чинників та поведінкових особливостей молодіжних туристів дозволяє визначити основні риси формування їх туристичного попиту. Молодіжна аудиторія характеризується поєднанням прагнення до пізнання, саморозвитку, емоційної насиченості та соціальної взаємодії з економічною раціональністю та високим рівнем цифрової активності, яка зумовлює необхідність розробки спеціалізованих туристичних продуктів, що відповідають стилю життя, цінностям і можливостям молоді [35 – 37].

Проведений аналіз мотиваційних чинників та поведінкових особливостей молодіжних туристів дає підстави стверджувати, що молодіжний сегмент туристичного ринку характеризується специфічною моделлю туристичної поведінки, яка суттєво відрізняється від інших вікових груп. В основі цієї моделі лежить поєднання пізнавальних, соціальних, емоційних та освітніх мотивів із прагненням до саморозвитку та активної взаємодії з навколишнім середовищем.

Визначено, що для молоді подорож виступає не лише формою відпочинку, а й інструментом неформальної освіти, соціалізації, культурного обміну та особистісного зростання. Водночас характерною рисою є економічна раціональність, гнучкість у прийнятті рішень, схильність до самостійної організації подорожей та активне використання цифрових технологій у процесі планування і реалізації туристичних поїздок.

Отже, мотиваційні та поведінкові характеристики молодіжних туристів формують специфічний попит на туристичні послуги, що потребує впровадження інноваційних підходів до розробки туристичних продуктів, орієнтованих на цифровізацію, доступність, інтерактивність та емоційну насиченість туристичного досвіду та створює підґрунтя для подальшого дослідження світових тенденцій розвитку молодіжного туризму і можливостей їх адаптації в Україні.

1.3 Світові тенденції розвитку молодіжного туризму

У сучасних умовах молодіжний туризм перетворюється на один із найбільш динамічних сегментів глобальної туристичної індустрії. За оцінками Всесвітньої туристичної організації ООН (UNWTO) та WYSE Travel Confederation, молоді мандрівники формують значну частку міжнародних туристичних потоків, демонструючи стійке зростання попиту навіть у

періоди кризових коливань, що пояснюється гнучкістю молоді, її відкритістю до нових форматів подорожей та активним використанням цифрових технологій.

Однією з основних тенденцій є зростання досвідового (experience-based) туризму. Молодь надає перевагу не класичному відпочинку, а активним формам подорожей, що передбачають занурення у локальну культуру, участь у подієвих заходах, фестивалях, волонтерських ініціативах, креативних та освітніх програмах. Туристичний досвід стає важливішим за рівень комфорту, а автентичність - важливішою за стандартність.

Виразною тенденцією є цифровізація молодіжних подорожей. Планування маршрутів, бронювання послуг, навігація, обмін враженнями та формування туристичних трендів відбуваються переважно у цифровому середовищі. Соціальні мережі, тревел-блоги та мобільні застосунки стали основними інструментами формування попиту і вибору destinations.

Спостерігається також поширення бюджетних форматів подорожей. Молодь активно користується лоукост-перевезеннями, хостелами, кемпінгами, сервісами спільного проживання та самостійно організовує подорожі без посередників, що стимулює розвиток доступної туристичної інфраструктури та нових бізнес-моделей у туризмі.

Суттєвою світовою тенденцією є інтеграція туризму та освіти. Зростає популярність освітніх поїздок, міжнародних студентських обмінів, мовних шкіл, стажувань та волонтерських програм за кордоном. Подорожі розглядаються як інструмент неформальної освіти та формування глобальних компетентностей.

Ще однією важливою тенденцією є орієнтація на сталий та відповідальний туризм. Молоді туристи виявляють підвищену увагу до екологічності подорожей, локальної економіки, збереження культурної спадщини та мінімізації негативного впливу на довкілля, що формує попит на еко-маршрути, slow travel та локальні ініціативи. Крім того, у світі посилюється індивідуалізація туристичного досвіду. Молодь прагне

персоналізованих маршрутів, унікальних програм та нестандартних форматів подорожей, що відповідають їх інтересам, стилю життя та цінностям.

Отже, світові тенденції розвитку молодіжного туризму визначаються цифровізацією, доступністю, освітньою складовою, екологічною свідомістю та персоналізацією туристичних продуктів. Врахування цих тенденцій є необхідною передумовою формування конкурентоспроможних туристичних продуктів для молоді в національному контексті.

Таблиця 1.3

Світові тенденції розвитку молодіжного туризму 2023 – 2025 рр.

Показник	Значення
Частка молоді у міжнародних туристичних прибуттях, %	23
Частка витрат, зроблених молоддю у місці призначення, %	69
Середня тривалість міжнародної молодіжної поїздки, днів	6
Оцінка глобальних доходів від молодіжного туризму, млрд.дол	333

Джерело: узагальнено автором на основі [19 - 24]

Наведені показники за 2023 - 2025 рр. засвідчують, що молодіжний туризм є одним із найбільш економічно активних і динамічних сегментів світової туристичної індустрії. Частка молоді у міжнародних туристичних прибуттях на рівні 23 % підтверджує вагому роль цієї соціально-демографічної групи у формуванні глобальних туристичних потоків. Особливо показовим є те, що 69 % витрат молоді здійснюється безпосередньо у дестинації, що свідчить про значний локальний економічний ефект для приймаючих територій, підтримку малого бізнесу, сервісних підприємств та інфраструктури.

Середня тривалість подорожі у 6 днів відображає зміну поведінкових моделей молодих туристів - орієнтацію на короткі, мобільні, часті поїздки, які легко інтегруються з навчанням, роботою та цифровим стилем життя. Водночас оцінка глобальних доходів від молодіжного туризму на рівні 333 млрд. доларів США підкреслює його вагомий внесок у світову туристичну економіку.

У сукупності наведені дані, що узгоджуються з аналітикою міжнародних дослідницьких програм, зокрема WYSE Travel Confederation, підтверджують, що молодіжний туризм виступає не лише соціально значущим явищем, а й потужним драйвером економічного розвитку туристичних дестинацій, формуючи нові підходи до створення туристичних продуктів, цифрових сервісів та інфраструктури, орієнтованих на молодь.

Таблиця 1.4

Світові тенденції розвитку молодіжного туризму в розрізі країн світу

Країна	Особливості молодіжного туризму
Індія	Висока частка молодіжних туристів серед усіх міжнародних прибуттів, стабільний рівень попиту у молодіжному сегменті.
Країни ЄС	Молодь складає значну частину туристичних потоків, розвинена інфраструктура <i>gap-year</i> туризму та міжкультурних обмінів.
США	Популярний напрям молодіжних поїздок, значні витрати молоді на туризм; привабливі освітні та культурні програми.
Китай	Високий обсяг молодіжних подорожей внутрішніх і міжнародних, зростання мобільності молоді.
Іспанія, Ізраїль	Молодіжний туризм стабільно представлений серед усіх туристичних потоків; країни популярні серед молоді як дестинації для довгострокових поїздок, мовного навчання та культурного обміну.
Австралія, Нова Зеландія	Популярні напрямки <i>gap-year</i> , <i>working-holiday</i> програм, волонтерських поїздок; молодь приваблена можливістю поєднання подорожей і роботи.

Джерело: узагальнено автором на основі [19 -24]

Проведений аналіз світових тенденцій розвитку молодіжного туризму в розрізі окремих країн засвідчує, що молодіжний сегмент є універсально значущим елементом туристичної індустрії, проте його змістове наповнення та функціональна спрямованість суттєво відрізняються залежно від рівня соціально-економічного розвитку держави та особливостей туристичної політики.

У країнах Європейського Союзу, США, Австралії та Нової Зеландії молодіжний туризм характеризується високим рівнем інституційної підтримки, розвиненою інфраструктурою та інтеграцією в освітні програми (*gap-year*, *working holiday*, академічні обміни), що формує стійку модель

довготривалих і змістовних подорожей, орієнтованих на саморозвиток, міжкультурну комунікацію та професійну мобільність молоді.

У країнах, що розвиваються, зокрема в Індії та Китаї, молодіжний туризм демонструє стрімке зростання за рахунок чисельності молодого населення та активної внутрішньої туристичної мобільності. Тут він виступає важливим чинником соціалізації та розширення доступу до туристичних послуг.

Спільною тенденцією для всіх розглянутих країн є зростання ролі молоді як активного суб'єкта туристичного ринку, посилення цифровізації процесів планування подорожей, а також орієнтація на досвідовий, освітній і бюджетний туризм.

Отже, світовий досвід підтверджує, що молодіжний туризм є динамічним, багатофункціональним та інноваційним сегментом туристичної індустрії, який поєднує економічні, соціальні та культурні аспекти розвитку суспільства і формує нові моделі туристичної поведінки.

Таблиця 1.5

Особливості розвитку молодіжного туризму в країнах Європейського Союзу

Країна ЄС	Особливості молодіжного туризму
Німеччина	Високий рівень організації молодіжного туризму; розвинена система Jugendherberge (хостели для молоді), активна участь у освітніх та волонтерських програмах, популярність внутрішніх і транскордонних подорожей.
Франція	Значна частка молодіжного туризму у внутрішніх і міжнародних потоках; популярні культурно-пізнавальні тури, студентські програми обміну, активний розвиток міського туризму.
Іспанія	Одна з провідних дестинацій молодіжного туризму ЄС; висока популярність пляжного, фестивального та мовного туризму; значний приплив молоді з інших країн Європи.
Італія	Орієнтація на культурно-історичний туризм; молодь активно бере участь у пізнавальних турах, освітніх програмах та культурних маршрутах.
Польща	Динамічний розвиток внутрішнього та в'їзного молодіжного туризму; доступні ціни, зростання кількості студентських подорожей, активна підтримка молодіжних ініціатив.
Чехія	Популярний напрям бюджетного молодіжного туризму в ЄС; розвиток хостел-інфраструктури, міського та подієвого туризму, високий рівень доступності послуг.
Нідерланди	Високий рівень цифровізації туристичних сервісів; популярність велосипедного, екологічного та освітнього туризму серед молоді.

Джерело: узагальнено автором на основі [19 - 24]

Аналіз розвитку молодіжного туризму в країнах Європейського Союзу свідчить про його високий рівень організованості, інституційної підтримки та інтеграції в соціально-освітні процеси. У більшості країн ЄС молодіжний туризм розглядається не лише як форма дозвілля, а й як інструмент неформальної освіти, культурного обміну та формування європейської ідентичності.

Характерною рисою є наявність розвиненої інфраструктури для молоді, зокрема мережі хостелів, студентських програм обміну, волонтерських ініціатив та доступних транспортних рішень, що забезпечує високу мобільність молоді як у межах окремих країн, так і в межах усього європейського простору.

Спільною тенденцією для країн ЄС є орієнтація на культурно-пізнавальний, освітній та подієвий туризм, а також активне впровадження цифрових технологій у процес організації подорожей. Водночас спостерігається зростання популярності бюджетних і екологічно орієнтованих форм подорожей серед молоді [19 – 24].

Отже, досвід країн Європейського Союзу демонструє ефективну модель розвитку молодіжного туризму, яка базується на поєднанні доступності, інноваційності та освітньої складової, що може бути адаптована у практиці інших країн, зокрема України.

Узагальнення світових тенденцій розвитку молодіжного туризму дозволяє визначити його як один із найбільш динамічних та перспективних сегментів глобальної туристичної індустрії, що характеризується стабільним зростанням, високою адаптивністю до змін та значним економічним впливом.

Сучасний молодіжний туризм формується під впливом цифровізації, глобалізації та трансформації споживчих моделей поведінки, що зумовлює поширення самостійно організованих подорожей, активне використання онлайн-платформ, соціальних мереж і мобільних застосунків. Важливою

особливістю є переорієнтація молоді з традиційного відпочинку на досвідовий, освітній, культурний та подієвий туризм.

Світовий досвід демонструє, що в різних країнах (ЄС, США, країни Азії та Океанії) молодіжний туризм інтегрований у систему освіти, зайнятості та культурного обміну, що забезпечує його сталий розвиток. Водночас спільними тенденціями залишаються зростання туристичної мобільності молоді, розвиток бюджетних форматів подорожей та посилення екологічної свідомості.

Отже, світові тенденції підтверджують, що молодіжний туризм є не лише соціокультурним явищем, а й важливим економічним ресурсом, який формує нові підходи до розвитку туристичних продуктів, інфраструктури та цифрових сервісів.

Висновки до 1 розділу

Здійснено комплексне теоретичне дослідження молодіжного туризму як важливої складової сучасної туристичної індустрії, що дозволило сформувати цілісне наукове уявлення про його сутність, мотиваційні засади та світові тенденції розвитку.

Узагальнення теоретичних підходів до визначення сутності молодіжного туризму та його понятійного апарату дало змогу встановити, що він є багатофункціональним соціально-економічним явищем, яке поєднує рекреаційні, освітні, культурні та комунікаційні функції. Визначено основні категорії, що формують його структуру, зокрема «молодіжний турист», «молодіжний туристичний продукт», «молодіжна туристична мобільність» та «цифрові туристичні сервіси», які відображають сучасні тенденції цифровізації та індивідуалізації туристичної діяльності.

Дослідження мотиваційних чинників та поведінкових особливостей молодіжних туристів дозволило встановити, що для даної категорії туристів характерним є поєднання пізнавальних, соціальних, емоційних та економічних мотивів. Молодіжна туристична поведінка вирізняється високим рівнем мобільності, самостійності в організації подорожей, активним використанням цифрових технологій, орієнтацією на досвід та прагненням до соціальної взаємодії.

Аналіз світових тенденцій розвитку молодіжного туризму засвідчив його динамічне зростання та трансформацію під впливом глобалізаційних процесів, цифровізації та змін у структурі споживчих переваг. Встановлено, що молодіжний туризм у світовій практиці розвивається у напрямі освітньої інтеграції, бюджетних подорожей та екологічної відповідальності.

Отже, результати дослідження свідчать про те, що молодіжний туризм є складним, багатовимірним та інноваційно орієнтованим сегментом туристичної індустрії, який активно розвивається у світовому просторі. Отримані теоретичні положення формують наукове підґрунтя для подальшого аналізу сучасного стану молодіжного туризму в Україні та розробки інноваційних підходів до його розвитку.

РОЗДІЛ 2

Аналіз сучасного стану молодіжного туризму в Україні

2.1 Місце молодіжного туризму в структурі туристичної індустрії України

Молодіжний туризм є важливою складовою туристичної індустрії України та виступає специфічним сегментом туристичного ринку, який орієнтований на задоволення рекреаційних, пізнавальних, освітніх і соціокультурних потреб молоді. У структурі національної туристичної системи він не формує окрему автономну галузь, однак інтегрується практично в усі основні підсистеми туризму, виконуючи роль динамічного та соціально орієнтованого сегмента, що впливає на формування попиту та розвиток туристичних продуктів.

У межах туристичної індустрії України молодіжний туризм функціонує як міжсекторальне явище, що охоплює освітній, культурно-пізнавальний, спортивно-оздоровчий, екологічний та подієвий туризм. Найбільшою мірою він реалізується через систему внутрішнього туризму, що зумовлено як економічними чинниками, так і обмеженнями міжнародної мобільності в умовах воєнного стану. Водночас він залишається важливим каналом формування туристичної активності населення та первинного туристичного досвіду молоді [42 – 45].

У структурному вимірі туристичної індустрії молодіжний туризм виконує кілька основних функцій:

По-перше, соціалізаційну функцію, забезпечуючи включення молоді у соціально-культурні практики через подорожі, міжкультурну комунікацію та участь у спільних туристичних заходах.

По-друге, освітньо-пізнавальну функцію, що реалізується через екскурсійні програми, навчальні поїздки, студентські обміни та краєзнавчі маршрути. Це сприяє формуванню історичної пам'яті, культурної ідентичності та професійних компетентностей.

По-третє, рекреаційно-оздоровчу функцію, яка пов'язана з активними видами відпочинку, спортивним туризмом, походами та природоорієнтованими формами дозвілля.

По-четверте, економічну функцію, оскільки молодіжний сегмент формує значний попит на доступні туристичні продукти, стимулює розвиток бюджетного розміщення, хостелів, креативних туристичних сервісів та внутрішніх маршрутів [36 – 39].

З позиції ринкової структури туристичної індустрії молодіжний туризм належить до сегменту масового та доступного туризму, який характеризується високою чутливістю до ціни, гнучкістю поведінки споживачів та орієнтацією на короткострокові подорожі. Водночас він є інноваційним драйвером туристичного ринку, оскільки саме молодь активно впроваджує цифрові технології у планування подорожей, використовує онлайн-сервіси, мобільні додатки та соціальні мережі як інструменти організації туристичної активності.

В організаційно-інституційному напрямі молодіжний туризм в Україні розвивається за участю закладів освіти, молодіжних організацій, туристсько-краєзнавчих центрів, громадських ініціатив та окремих туристичних підприємств. Проте його розвиток характеризується фрагментарністю та недостатньою інтегрованістю у комерційний туристичний ринок, що зумовлює обмежену пропозицію спеціалізованих молодіжних туристичних продуктів [36 – 41].

Таким чином, у структурі туристичної індустрії України молодіжний туризм займає проміжне положення між соціальним, освітнім та комерційним туризмом, виконуючи роль важливого механізму формування туристичної культури населення та розвитку внутрішнього туристичного

ринку. Його стратегічне значення полягає у створенні потенційної бази майбутніх туристів, активізації внутрішніх подорожей та інтеграції України у європейський туристичний простір через молодіжну мобільність і освітньо-культурні обміни.

Сучасний стан молодіжного туризму в Україні формується під впливом трансформацій соціально-економічного середовища, процесів євроінтеграції, цифровізації суспільства, а також викликів, пов'язаних із воєнним станом. У науковій літературі молодіжний туризм розглядається як багатофункціональне явище, що поєднує освітню, рекреаційну, соціалізаційну та культурно-пізнавальну складові, сприяючи формуванню мобільності та компетентностей молодого покоління .

В Україні молодіжний туризм не є окремо виділеним сегментом туристичного ринку з чітко структурованою комерційною системою, а функціонує переважно в межах освітнього, спортивно-оздоровчого, екскурсійного та волонтерського туризму. Значну роль у його розвитку відіграють заклади освіти, позашкільні установи, туристсько-краєзнавчі центри, студентські організації та громадські ініціативи. Особливої актуальності набуває освітній туризм учнівської та студентської молоді, який інтегрується в систему національно-патріотичного виховання та неформальної освіти.

Однією з основних тенденцій сучасного розвитку молодіжного туризму є зростання частки внутрішніх подорожей та короткострокових туристських активностей (одноденні екскурсії, локальні маршрути, навчальні поїздки), що зумовлено як економічними чинниками, так і безпековими обмеженнями. Водночас спостерігається активізація цифрових форм туризму, зокрема віртуальних екскурсій, онлайн-квестів і змішаних форматів освітньо-туристичної взаємодії .

Важливою складовою молодіжного туризму в Україні залишається спортивно-оздоровчий та активний туризм, який виконує функцію зміцнення здоров'я, розвитку фізичної витривалості та формування навичок командної

взаємодії. Його реалізація здійснюється через туристські походи, змагання, експедиції та рекреаційні активності в природному середовищі. Попри наявний потенціал природних ресурсів, розвиток цього напрямку обмежується недостатньою інфраструктурою та нерівномірністю регіонального розвитку.

Окремо слід відзначити зростання ролі міжнародного молодіжного туризму, який реалізується через освітні обміни, волонтерські програми, мовні стажування та студентську мобільність. Цей сегмент значною мірою орієнтований на європейські практики та сприяє інтеграції української молоді у глобальний освітній і культурний простір .

Таблиця 2.1

Динаміка розвитку молодіжного туризму в Україні

Показник	2023р	2024р	2025р
Частка внутрішніх подорожей молоді, %	65	72	77
Освітні туристичні заходи (учнівська/студентська молодь)	стабільне відновлення після 2022 р.	зростання активності на 12%	подальше зростання, особливо онлайн/змішані формати
Спортивно-туристичні походи молоді	помірна активність	зростання організованих походів	стабілізація + розвиток локальних маршрутів
Міжнародна мобільність молоді (обміни, стажування, Erasmus+)	часткове відновлення	зростання виїзної мобільності	подальше зростання, але обмежене безпековими факторами
Частка коротких подорожей (1 - 3 дні), %	55	60	65
Попит на бюджетне проживання (хостели, кемпінги)	високий	дуже високий	стабільно високий, зростання глемпінгу
Використання цифрових сервісів у туризмі молоді	високий	дуже високий	майже повна цифровізація планування подорожей
Загальна активність молодіжного туризму	відновлення після кризи	стабільне зростання	структурна трансформація та адаптація

Джерело: узагальнено автором на основі [46 - 47]

Водночас розвиток молодіжного туризму в Україні характеризується низкою проблемних напрямів. Серед них: недостатній рівень інфраструктурного забезпечення, обмежене фінансування молодіжних

програм, фрагментарність державної політики у сфері туризму, а також зниження доступності довгострокових подорожей для широких верств молоді. Додатковим негативним чинником є вплив воєнних дій, що обмежує міжнародну мобільність та ускладнює реалізацію туристичних проєктів.

Аналіз динаміки розвитку молодіжного туризму в Україні за 2023 - 2025рр. свідчить про стійку тенденцію його поступового відновлення та якісної трансформації в умовах змінного соціально-економічного середовища та безпекових викликів.

Найбільш вираженою тенденцією є зростання частки внутрішніх подорожей молоді (з 65% у 2023 р. до 77% у 2025 р.), що підтверджує переорієнтацію туристичної активності на внутрішній ринок та регіональні дестинації. Паралельно спостерігається збільшення частки короткострокових подорожей (1 - 3 дні), що відображає зміну туристичної поведінки молоді у бік більш гнучких, доступних і частих форматів подорожей.

Освітній та культурно-пізнавальний туризм демонструє стабільну позитивну динаміку, зокрема через розвиток змішаних (офлайн та онлайн) форматів, що підвищує доступність туристично-освітніх практик. Спортивно-туристичні активності залишаються важливим сегментом, проте їх розвиток поступово переходить від інтенсивного зростання до етапу стабілізації з акцентом на локальні маршрути та регіональні ініціативи.

Міжнародна мобільність молоді має відновлювальний характер, однак її розвиток залишається обмеженим впливом безпекових факторів, що визначає нерівномірність інтеграції України в глобальний молодіжний туристичний простір [41 – 43].

Окремо слід відзначити високі темпи цифровізації молодіжного туризму, що проявляються у майже повному переході до використання цифрових сервісів для планування, бронювання та організації подорожей. Це формує нову модель поведінки туристів молодіжного сегмента та підвищує ефективність туристичних послуг.

Загалом, у 2023 - 2025 рр. молодіжний туризм в Україні характеризується переходом від етапу відновлення до етапу структурної трансформації, що проявляється у домінуванні внутрішнього туризму, зростанні коротких подорожей, цифровізації туристичної активності та адаптації до нових соціально-економічних умов.

Отже, сучасний молодіжний туризм в Україні перебуває на етапі трансформації та адаптації до нових соціально-економічних умов. Його розвиток характеризується переорієнтацією на внутрішні маршрути, освітні та цифрові формати, а також зростанням ролі неформальних практик. Перспективи подальшого розвитку пов'язані з посиленням державної підтримки, інтеграцією у європейський туристичний простір та розширенням інноваційних форм туристичної активності молоді.

Таблиця 2.2

Стан та аналіз молодіжного туризму в Україні

Показник	2023р	2024р	2025р
Загальна кількість туристів, обслугованих туроператорами, млн. осіб	4,4	4,9	5,4
Частка внутрішнього туризму, %	71	74	77
Кількість внутрішніх туристів, млн. осіб	3,1	3,5	4,2
Зростання туристичного збору до базового року 2023р.), %	-	+23	+42
Середня частка молоді (18 - 35 років) у внутрішніх подорожах, %	39	41	42,5
Оцінна кількість молодіжних туристичних поїздок (внутрішній сегмент), млн. осіб	1,2	1,5	1,8
Частка коротких подорожей (1 - 3 дні), %	55	60	65
Міжнародний туризм молоді (обмежений сегмент)	низький / відновлення	помірне зростання	часткове зростання через освітні програми

Джерело: узагальнено автором на основі [46 - 47]

Проведений аналіз стану молодіжного туризму в Україні за 2023 - 2025рр. свідчить про позитивну динаміку розвитку туристичної галузі та поступове нарощування обсягів як загального, так і внутрішнього туристичного потоку. Зростання кількості туристів, обслугованих

туроператорами, з 4,4 млн. осіб у 2023 р. до 5,4 млн. осіб у 2025 р. підтверджує тенденцію відновлення та стабілізації туристичного ринку України після кризового періоду.

Головною особливістю розвитку є домінування внутрішнього туризму, частка якого зростає з 71% до 77%, що свідчить про структурну переорієнтацію туристичної активності на внутрішні дестинації, яке зумовлено як безпековими чинниками, так і розвитком доступних туристичних продуктів на регіональному рівні. Відповідно зростає і кількість внутрішніх туристів, що збільшилась із 3,1 млн. до 4,2 млн. осіб.

Важливою тенденцією є підвищення ролі молодіжного сегмента у структурі внутрішніх подорожей: частка молоді віком 18 - 35 років зростає з 39% у 2023 р. до 42,5% у 2025 р., а оцінна кількість молодіжних туристичних поїздок збільшилась із 1,2 млн. до 1,8 млн. осіб, що свідчить про поступове зміцнення позицій молодіжного туризму як значущого сегмента туристичного ринку України.

Додатково слід відзначити зростання частки короткострокових подорожей (1 - 3 дні), що підвищилась до 65%, що характеризує зміну туристичної поведінки молоді у бік більш гнучких, частих та економічно доступних форматів подорожей.

Позитивною тенденцією також є зростання туристичного збору (+23% у 2024 р. та +42% у 2025 р.), що опосередковано підтверджує активізацію туристичної діяльності та розвиток внутрішнього ринку послуг.

Міжнародний молодіжний туризм залишається обмеженим сегментом, однак демонструє поступове відновлення переважно через освітні програми та міжнародні обміни.

Узагальнюючи, можна констатувати, що молодіжний туризм в Україні у 2023 - 2025 рр. характеризується стабільним зростанням, структурною переорієнтацією на внутрішні подорожі, збільшенням ролі молоді у туристичній активності та поступовим відновленням міжнародної мобільності в освітньому форматі.

2.2. Інфраструктурні, економічні та інформаційні передумови розвитку молодіжних подорожей

Розвиток молодіжного туризму в Україні формується під впливом комплексу взаємопов'язаних передумов інфраструктурного, економічного та інформаційного характеру, які визначають доступність, якість та інтенсивність туристичної мобільності молоді. У сучасних умовах ці чинники набувають системного значення, оскільки безпосередньо впливають на формування туристичної поведінки та структуру попиту в молодіжному сегменті.

Інфраструктурні передумови становлять фундаментальну основу розвитку молодіжного туризму, оскільки саме вони забезпечують просторову доступність, організаційну зручність та економічну доцільність подорожей. У контексті туристичної системи інфраструктура виконує не лише обслуговуючу функцію, а й виступає активним чинником формування туристичних потоків, впливаючи на географію подорожей, їхню інтенсивність та структуру попиту серед молоді.

Основним елементом інфраструктурного забезпечення є транспортна система, яка визначає мобільність молодіжних туристів. Для даного сегмента особливо важливими є доступність і вартість перевезень, регулярність маршрутів та їхня інтегрованість у міжрегіональні й міжнародні транспортні коридори. Залізничний транспорт в Україні залишається базовим видом перевезень для молоді завдяки відносно низькій вартості та широкому охопленню території країни. Автомобільний транспорт забезпечує гнучкість і можливість організації короткострокових подорожей, зокрема у форматі групових поїздок, студентських турів та екскурсійних програм. Водночас авіаційне сполучення, попри його значення для міжнародного туризму, у молодіжному сегменті має обмежене використання через високу вартість та безпекові фактори [36 – 40].

Другим важливим компонентом виступає система засобів розміщення, яка визначає комфорт та доступність перебування туристів. У структурі молодіжного туризму домінують бюджетні форми розміщення, зокрема хостели, гостьові будинки, студентські гуртожитки туристичного типу та кемпінги. Їх розвиток безпосередньо впливає на зниження вартості подорожей і розширення кола потенційних учасників туристичних поїздок. Особливого значення набуває також поява альтернативних форматів проживання, таких як глемпінги та апартаменти короткострокової оренди, які поєднують доступність із підвищеним рівнем комфорту. Нерівномірність розвитку засобів розміщення між великими містами та периферійними регіонами залишається однією з ключових проблем галузі.

Важливим елементом інфраструктури є об'єкти туристичної атрактивності, які формують змістовну складову подорожей. До них належать культурно-історичні пам'ятки, музеї, національні природні парки, заповідні території, рекреаційні зони та об'єкти подієвого туризму. Саме вони визначають мотиваційну основу молодіжних подорожей, особливо у контексті освітнього, пізнавального та культурного туризму. Рівень їх доступності, стан збереження, інформаційне забезпечення та інтеграція в туристичні маршрути безпосередньо впливають на привабливість регіонів для молодіжної аудиторії [38 – 42].

Окрему роль відіграє допоміжна туристична інфраструктура, яка включає інформаційно-туристичні центри, навігаційні системи, сервіси бронювання, пункти харчування, зони відпочинку та безпечні громадські простори. Для молодіжного туризму важливим є також розвиток цифрової інфраструктури, яка забезпечує доступ до інформації про маршрути, ціни, розклади та можливості бронювання в режимі реального часу.

У цілому, розвиток молодіжного туризму в Україні значною мірою залежить від формування бюджетної, гнучкої та інтегрованої інфраструктури, орієнтованої на короткострокові подорожі, групові поїздки та самостійні маршрути. Водночас існує суттєва проблема регіональної

асиметрії інфраструктурного розвитку, яка проявляється у концентрації якісних транспортних, розміщувальних та атракційних об'єктів у великих містах і туристичних центрах при відносному дефіциті таких ресурсів у малих містах і сільських територіях, що обмежує потенціал рівномірного розвитку молодіжного туризму та формує просторову нерівномірність туристичної активності.

Таким чином, інфраструктурні передумови є системоутворюючим чинником розвитку молодіжного туризму, оскільки визначають не лише фізичну доступність подорожей, а й їхню економічну доцільність, змістовну насиченість та територіальну структуру.

Економічні передумови розвитку молодіжного туризму визначаються сукупністю макро- та мікроекономічних чинників, які формують рівень платоспроможного попиту, доступність туристичних послуг та загальну інтенсивність туристичної активності молоді. У структурі туристичного ринку молодіжний сегмент традиційно характеризується підвищеною чутливістю до цінових коливань, що зумовлено обмеженістю власних фінансових ресурсів, залежністю від доходів домогосподарств або освітніх/стипендіальних програм.

Основним економічним чинником є рівень доходів населення, який безпосередньо визначає можливості участі молоді у туристичних подорожах. Умови економічної нестабільності, інфляційні процеси та зниження реальних доходів населення призводять до скорочення частоти та тривалості подорожей, а також до переорієнтації попиту на більш дешеві та короткострокові туристичні продукти. Водночас навіть за обмежених доходів молодіжний сегмент зберігає високий рівень туристичної активності, що пояснюється пріоритетністю нематеріальних цінностей - досвіду, соціальної взаємодії та пізнавальної мотивації [42 – 45].

Важливу роль відіграє цінова структура туристичних послуг, яка включає вартість транспорту, проживання, харчування та додаткових сервісів. Для молоді визначальним є доступність бюджетних варіантів

подорожей, зокрема економ-клас перевезень, хостели, кемпінги, студентські тарифи та групові знижки. Саме цінова диференціація туристичних послуг формує можливість участі широких верств молоді у туристичних практиках і визначає географію подорожей.

Окремим чинником є тарифна політика та система пільг, що застосовується транспортними компаніями, закладами розміщення та туристичними операторами. Студентські знижки, сезонні акційні пропозиції, програми лояльності та групові тарифи істотно знижують фінансовий бар'єр входу до туристичного ринку. У країнах Європи подібні механізми є системними, тоді як в Україні вони мають фрагментарний характер, що частково обмежує доступність молодіжного туризму.

Важливим елементом економічного середовища є державна та міжнародна підтримка молодіжної мобільності. До неї належать програми фінансування освітніх поїздок, міжнародні обміни, грантові ініціативи, проєкти ЄС (зокрема Erasmus+), а також діяльність молодіжних організацій і фондів. Такі інструменти не лише знижують фінансове навантаження на молодь, але й стимулюють розвиток міжнародного компоненту туристичної активності.

Значний вплив має також структура туристичного продукту, яка адаптується до економічних можливостей молодіжної аудиторії. У сучасних умовах спостерігається зростання попиту на економні формати подорожей: короткі екскурсійні тури, пакетні бюджетні пропозиції, самостійно організовані поїздки, а також комбіновані освітньо-туристичні програми, що свідчить про трансформацію туристичного ринку у напрямі гнучких та модульних продуктів.

В умовах воєнного стану економічні передумови набувають додаткової специфіки. З одного боку, зростають витрати на безпеку та логістику подорожей, що підвищує загальну вартість туристичних послуг. З іншого боку, відбувається структурна переорієнтація попиту на внутрішній туризм, який є економічно більш доступним порівняно з міжнародними поїздками,

що стимулює розвиток регіональних туристичних ринків, локальних маршрутів та недорогих форм рекреації.

Отже, економічні передумови розвитку молодіжного туризму формують складну систему взаємодіючих факторів, що включає рівень доходів, цінову доступність послуг, систему пільг, державну підтримку та загальний стан економіки. У сукупності вони визначають ступінь залученості молоді до туристичних практик, структуру туристичного попиту та домінуючі форми подорожей, орієнтовані переважно на бюджетні та короткострокові моделі.

Інформаційні передумови розвитку молодіжного туризму набувають визначального значення в умовах цифрової трансформації суспільства та туристичної індустрії. Сучасний туристичний ринок функціонує як інформаційно насичене середовище, де доступ до даних, їхня якість, швидкість оновлення та зручність використання безпосередньо впливають на прийняття рішень щодо подорожей. У цьому контексті інформаційна інфраструктура стає рівнозначною за значенням із транспортною та економічною, оскільки формує поведінкові моделі туристів, особливо молодіжної аудиторії [46 – 48].

Основним елементом інформаційного середовища є онлайн-платформи бронювання та планування подорожей, які забезпечують повний цикл туристичного обслуговування - від пошуку маршруту до резервування житла та квитків. Такі сервіси значно знижують транзакційні витрати часу і підвищують доступність туристичних послуг. Для молоді вони є основним інструментом організації подорожей, оскільки дозволяють швидко порівнювати ціни, умови та відгуки, формуючи раціональну модель вибору.

Важливу роль відіграють соціальні мережі як інформаційно-комунікаційний канал туристичної поведінки. Платформи візуального контенту формують уявлення про туристичні дестинації через фото- та відеоматеріали, що підсилює емоційну складову вибору подорожей. Молодіжна аудиторія є найбільш чутливою до контенту інфлюенсерів,

тревел-блогерів та користувацьких відгуків, що фактично створює ефект «соціального доказу» при виборі маршруту або туристичного продукту. Таким чином, соціальні медіа виконують не лише інформаційну, а й мотиваційну функцію.

Окремим компонентом інформаційних передумов є мобільні туристичні додатки, які інтегрують у собі функції навігації, бронювання, перекладу, планування маршрутів і доступу до довідкової інформації. Їх широке використання сприяє формуванню автономної туристичної поведінки молоді, коли подорож організовується без посередників, на основі цифрових сервісів у режимі реального часу, що підвищує гнучкість подорожей і дозволяє швидко адаптувати маршрут до змінних умов.

Важливе значення мають також цифрові гіді та онлайн-екскурсії, які розширюють можливості пізнавального туризму. Вони забезпечують доступ до культурної та історичної інформації незалежно від фізичного місця перебування туриста, що особливо актуально в умовах обмеженої мобільності. У молодіжному туризмі такі інструменти часто використовуються як елемент підготовки до подорожі або як доповнення до реального туристичного досвіду.

Суттєвим чинником є також рівень цифрової грамотності молоді, який визначає здатність ефективно використовувати інформаційні ресурси. Молодіжна аудиторія характеризується високим рівнем цифрової компетентності, що дозволяє їй самостійно планувати складні маршрути, комбінувати різні види транспорту та обирати нестандартні туристичні продукти, що формує тенденцію до індивідуалізації та самостійної організації подорожей [42 – 46].

У сучасних умовах інформаційні передумови також включають питання інформаційної безпеки та достовірності даних, оскільки надмірний обсяг інформації та поширення недостовірного контенту можуть впливати на якість прийняття рішень. У зв'язку з цим зростає роль перевірених платформ, офіційних туристичних порталів та систем рейтингів.

Основні передумови та складові розвитку молодіжних подорожей в
Україні

Група передумов	Основні складові	Характеристика молодіжних подорожей
Інфраструктурні	Транспортна інфраструктура (залізничний, автомобільний, авіаційний транспорт)	Забезпечує фізичну мобільність молоді; визначає швидкість, доступність і географію подорожей; ключову роль відіграє доступний залізничний та автобусний транспорт
	Засоби розміщення (хостели, гостьові будинки, кемпінги, бюджетні готелі)	Формують цінову доступність подорожей; орієнтовані на короткострокове та групове розміщення молоді
	Туристичні атракції (музеї, природні парки, історико-культурні об'єкти)	Визначають мотивацію подорожей; забезпечують освітньо-пізнавальну та рекреаційну складову
	Допоміжна інфраструктура (ІТЦ, навігація, сервіси, харчування)	Підвищує комфорт і безпеку подорожей; сприяє самостійній організації туризму
Економічні	Рівень доходів населення	Визначає платоспроможний попит; впливає на частоту та тривалість подорожей
	Ціни на туристичні послуги	Формують доступність туризму; молодь орієнтується на бюджетні формати
	Транспортні та проживальні витрати	Є основним обмежувальним фактором туристичної активності
	Пільги, знижки, студентські тарифи	Стимулюють участь молоді в подорожах; знижують фінансовий бар'єр входу
	Державні та міжнародні програми (гранти, Erasmus+ тощо)	Підтримують мобільність молоді; розширюють міжнародний туристичний досвід
Інформаційні	Онлайн-платформи бронювання	Забезпечують доступ до туристичних послуг у режимі реального часу; спрощують планування подорожей
	Соціальні мережі та тревел-контент	Формують мотивацію та вибір напрямків через візуальний контент і відгуки
	Мобільні додатки	Підвищують автономність подорожей; інтегрують навігацію, бронювання та планування
	Цифрові гіді та онлайн-екскурсії	Розширюють пізнавальні можливості; забезпечують доступ до інформації без географічних обмежень
	Рівень цифрової грамотності молоді	Визначає ефективність використання інформаційних ресурсів; сприяє самостійному туризму

Джерело: узагальнено автором на основі [46 - 47]

Отже, інформаційні передумови розвитку молодіжного туризму формують складну багаторівневу систему цифрової взаємодії, яка визначає не лише доступ до туристичних послуг, але й моделі поведінки молоді в подорожах. Вони сприяють переходу до гнучких, самостійно організованих і цифрово керованих форм туризму, що є характерною рисою сучасного етапу розвитку туристичної індустрії.

Проведене узагальнення інфраструктурних, економічних та інформаційних передумов розвитку молодіжних подорожей свідчить про їх комплексний та взаємопов'язаний характер, що визначає формування сучасної моделі молодіжного туризму в Україні.

Інфраструктурні передумови виступають базовим рівнем забезпечення туристичної мобільності, оскільки визначають фізичну доступність DESTINATION, якість транспортного сполучення, наявність бюджетних засобів розміщення та рівень розвитку туристичних атракцій. Саме вони формують просторову структуру туристичних потоків і створюють матеріальну основу для реалізації подорожей.

Економічні передумови є визначальними з позиції платоспроможного попиту молодіжної аудиторії, яка характеризується високою ціновою чутливістю. Вони безпосередньо впливають на інтенсивність туристичної активності, вибір формату подорожей та їхню тривалість. Важливу роль відіграють також системи знижок, пільгових тарифів і міжнародні програми підтримки мобільності, що суттєво розширюють можливості участі молоді у туристичних практиках [41 – 47].

Інформаційні передумови в сучасних умовах набувають провідного значення, оскільки цифровізація туристичної сфери трансформує механізми прийняття рішень щодо подорожей. Онлайн-платформи, соціальні мережі та мобільні додатки формують нову поведінкову модель молоді, яка характеризується самостійністю, швидкістю прийняття рішень та високою залежністю від цифрового контенту.

Узагальнено можна стверджувати, що ефективний розвиток молодіжного туризму можливий лише за умови збалансованого розвитку всіх трьох груп передумов. Їх взаємодія забезпечує доступність, економічну доцільність та інформаційну підтримку туристичної активності молоді, формуючи сучасний, динамічний та цифрово орієнтований сегмент туристичної індустрії України.

Отже, інфраструктурні, економічні та інформаційні передумови розвитку молодіжного туризму в Україні формують єдину систему взаємодіючих факторів, що визначають рівень доступності та привабливості туристичних послуг. Їх узгоджений розвиток є основною умовою подальшого розширення молодіжної туристичної мобільності, підвищення якості туристичного продукту та інтеграції України у європейський туристичний простір.

2.3 Проблеми та бар'єри розвитку молодіжного туризму в Україні

Розвиток молодіжного туризму в Україні відбувається в умовах сукупності структурних, економічних, інституційних та безпекових обмежень, які істотно впливають на його динаміку, географію та якість. Незважаючи на зростання внутрішньої туристичної активності молоді та поступову цифровізацію туристичних практик, даний сегмент залишається вразливим до зовнішніх шоків і характеризується наявністю системних бар'єрів розвитку.

Однією з основних проблем є низький рівень інституційної визначеності молодіжного туризму. В Україні він не виокремлений як самостійний сегмент у державній статистиці та часто розглядається фрагментарно в межах освітнього, спортивного або соціального туризму, що ускладнює формування цілісної державної політики, стратегічного

планування та цільового фінансування програм розвитку молодіжної мобільності.

Важливим бар'єром виступає недостатній рівень розвитку туристичної інфраструктури, особливо у малих містах та сільських територіях. Нерівномірність розміщення засобів розміщення, обмежена кількість бюджетних хостелів, недостатній стан транспортної інфраструктури та слабка інтеграція туристичних об'єктів у єдині маршрути знижують доступність подорожей для молоді та обмежують географію туристичної активності.

Суттєвим фактором є економічні обмеження, пов'язані з відносно низькою платоспроможністю молодіжної аудиторії. Висока чутливість до цін на транспорт, проживання та послуги дозволяє зумовлює орієнтацію переважно на короткострокові та бюджетні подорожі. Додатковим обмеженням є відсутність системних пільг і стабільних програм фінансової підтримки молодіжних подорожей на національному рівні.

Окрему групу проблем становлять безпекові ризики, які мають особливо виражений характер в умовах воєнного стану. Вони впливають як на внутрішній, так і на міжнародний туризм, обмежуючи мобільність молоді, ускладнюючи планування подорожей та зменшуючи привабливість окремих регіонів. Безпековий фактор також підвищує загальну вартість туристичних послуг через додаткові логістичні та страхові витрати.

Не менш важливим бар'єром є недостатній рівень розвитку туристичного маркетингу та брендингу дестинацій, орієнтованого саме на молодіжну аудиторію. Бракує комплексних інформаційних кампаній, сучасних цифрових продуктів та інтегрованих платформ, які б системно просували внутрішні туристичні маршрути серед молоді [45].

Окремо слід відзначити нерівномірність цифрової та інформаційної інфраструктури, яка проявляється у різній якості доступу до онлайн-сервісів, відсутності уніфікованих інформаційних систем та недостатній інтеграції туристичних ресурсів у єдині цифрові платформи, що обмежує ефективність

використання потенціалу цифровізації, який є ключовим для молодіжного сегмента.

Таблиця 2.4

Проблеми та бар'єри розвитку молодіжного туризму в Україні

Група бар'єрів	Основні проблеми	Прояви в Україні	Наслідки для молодіжного туризму
Інституційні	Відсутність чіткого статусу молодіжного туризму	Не виокремлений у держстатистиці як окремий сегмент; фрагментарне регулювання	Ускладнене стратегічне планування та фінансування; відсутність цільових програм розвитку
	Недостатня координація політики	Розпорошеність між освітою, спортом, культурою	Низька ефективність державних заходів підтримки
Інфраструктурні	Нерівномірний розвиток туристичної інфраструктури	Концентрація сервісів у великих містах і туристичних центрах	Обмежена доступність подорожей у регіонах
	Дефіцит бюджетного розміщення	Недостатня кількість хостелів, кемпінгів у малих містах	Висока вартість подорожей для молоді
	Слабка інтеграція маршрутів	Відсутність комплексних молодіжних туристичних маршрутів	Зниження привабливості внутрішніх подорожей
Економічні	Низька платоспроможність молоді	Обмежені доходи, залежність від сім'ї / стипендій	Орієнтація на короткі та дешеві подорожі
	Висока вартість туристичних послуг	Дорожнеча транспорту та проживання	Скорочення тривалості та частоти подорожей
	Недостатність пільг і знижок	Фрагментарні студентські тарифи	Обмежена доступність туристичних продуктів
Безпекові	Воєнний стан	Ризики переміщення, обмеження в окремих регіонах	Зменшення мобільності та туристичних потоків
	Страхові та логістичні ризики	Подорожчання логістики та сервісів	Зростання вартості подорожей
Маркетингові	Слабкий туристичний бренд для молоді	Недостатня промоція внутрішніх маршрутів	Низька мотивація до внутрішнього туризму
	Обмежені цифрові кампанії	Недостатня інтеграція сучасного контенту	Втрата потенційної молодіжної аудиторії
Інформаційні	Фрагментованість цифрових сервісів	Відсутність єдиної платформи для молодіжного туризму	Ускладнене планування подорожей
	Нерівний доступ до інформації	Різна якість цифрової інфраструктури в регіонах	Зниження ефективності туристичних рішень

Джерело: узагальнено автором на основі [46 - 47]

Суттєвою проблемою є відсутність комплексної державної політики у сфері молодіжного туризму. Молодіжний туризм не розглядається як окремий напрям туристичної діяльності, що ускладнює розробку спеціалізованих програм підтримки та механізмів фінансування. Крім того, недостатньою залишається координація між органами державної влади, закладами освіти, туристичними підприємствами та громадськими організаціями.

Молодіжний міжнародний туризм стикається з низкою додаткових обмежень, серед яких складність фінансування закордонних поїздок, мовні бар'єри, адміністративні процедури участі у міжнародних програмах, а також обмеження, пов'язані з безпековою ситуацією в країні. Це знижує рівень інтеграції української молоді у міжнародний туристичний та освітній простір [44 – 48].

Таким чином, розвиток молодіжного туризму в Україні стримується комплексом взаємопов'язаних бар'єрів - інституційних, інфраструктурних, економічних, безпекових та інформаційних. Подолання цих проблем потребує системного підходу, що передбачає формування цілісної державної політики, модернізацію туристичної інфраструктури, розширення програм фінансової підтримки та подальшу цифрову трансформацію туристичної галузі.

Аналіз проблем та бар'єрів розвитку молодіжного туризму в Україні свідчить про їх комплексний характер, де основними є інституційна фрагментарність, інфраструктурна нерівномірність, економічні обмеження та безпекові ризики. У сукупності ці чинники стримують формування цілісного молодіжного туристичного ринку, обмежують географію подорожей та знижують доступність туристичних послуг. Подолання виявлених бар'єрів потребує системної державної політики та розвитку цифрової й туристичної інфраструктури.

Висновки до 2 розділу

У результаті проведеного аналізу сучасного стану молодіжного туризму в Україні встановлено, що цей сегмент займає важливе місце в структурі національної туристичної індустрії та виконує не лише рекреаційну, а й соціальну, освітню, культурну та економічну функції. Молодіжний туризм сприяє формуванню туристичної культури, розвитку мобільності молоді, міжкультурної комунікації та популяризації внутрішніх туристичних дестинацій. Попри відсутність його виокремлення як самостійного сегмента в офіційній статистиці, молодь залишається однією з найбільш активних категорій споживачів туристичних послуг.

Дослідження місця молодіжного туризму в структурі туристичної індустрії України показало, що він інтегрується у різні види туристичної діяльності, зокрема освітній, культурно-пізнавальний, спортивно-оздоровчий, екологічний та подієвий туризм. Аналіз статистичних даних засвідчив позитивну динаміку розвитку внутрішнього туризму та зростання частки молоді у структурі туристичних подорожей. Упродовж 2023 - 2025 рр. спостерігається збільшення кількості молодіжних туристичних поїздок, розширення використання цифрових сервісів та посилення орієнтації на внутрішні туристичні маршрути.

Встановлено, що розвиток молодіжних подорожей значною мірою залежить від комплексу інфраструктурних, економічних та інформаційних передумов. Інфраструктурні чинники забезпечують фізичну доступність туристичних дестинацій через розвиток транспортної мережі, засобів розміщення та туристичних атракцій. Економічні передумови визначають рівень доступності туристичних послуг для молоді та формують попит на бюджетні формати подорожей. Водночас інформаційні чинники набувають дедалі більшого значення завдяки цифровізації туристичної сфери, розвитку

онлайн-платформ, соціальних мереж та мобільних додатків, які стали основними інструментами планування та організації подорожей молоддю.

Разом із позитивними тенденціями виявлено низку проблем і бар'єрів, що стримують розвиток молодіжного туризму в Україні. До основних належать недостатній рівень розвитку туристичної інфраструктури в окремих регіонах, обмежені фінансові можливості молоді, відсутність комплексної державної політики підтримки молодіжного туризму, нерівномірність інформаційного забезпечення та негативний вплив безпекових ризиків, пов'язаних із воєнним станом. Додатковими стримувальними чинниками виступають недостатня популяризація молодіжних туристичних маршрутів, обмежена кількість спеціалізованих туристичних продуктів і недостатнє використання потенціалу міжнародних програм молодіжної мобільності.

Отже, сучасний молодіжний туризм в Україні перебуває на етапі поступового відновлення та структурної трансформації. Його подальший розвиток потребує удосконалення інфраструктурного забезпечення, розширення доступності туристичних послуг для молоді, впровадження ефективних механізмів державної підтримки та активного використання цифрових технологій. Реалізація зазначених заходів сприятиме підвищенню конкурентоспроможності молодіжного туризму, активізації внутрішніх туристичних потоків та зміцненню позицій України на європейському туристичному просторі.

РОЗДІЛ 3

Розробка інноваційної молодіжної туристичної програми та маршруту одноденного квест-туру для здобувачів вищої освіти ОНТУ

3.1 Цифровізація та нові формати туристичних продуктів для молоді

Сучасний етап розвитку туристичної індустрії характеризується активним впровадженням цифрових технологій у всі сфери туристичної діяльності. Процеси цифровізації суттєво змінюють механізми створення, просування та споживання туристичних продуктів, формуючи нові моделі взаємодії між виробниками туристичних послуг та споживачами. Особливого значення ці трансформації набувають у сегменті молодіжного туризму, оскільки молодь є найбільш активною категорією користувачів цифрових технологій та інноваційних сервісів.

Цифровізація туризму являє собою процес інтеграції інформаційно-комунікаційних технологій у діяльність туристичних підприємств, організацію туристичних подорожей та управління туристичними DESTINATIONAMI. Її вплив проявляється через використання мобільних застосунків, онлайн-платформ бронювання, електронних платіжних систем, соціальних мереж, технологій доповненої та віртуальної реальності, геоінформаційних сервісів, штучного інтелекту та великих масивів даних.

Для молодіжного сегмента туристичного ринку цифрові технології стали невід'ємною складовою всіх етапів туристичної подорожі. Процес вибору туристичної DESTINATIONAMI дедалі частіше здійснюється під впливом контенту соціальних мереж, туристичних блогів, відеоплатформ та рекомендацій інших користувачів. Молоді туристи активно використовують цифрові ресурси для пошуку інформації, планування маршруту, бронювання

транспорту та засобів розміщення, а також для обміну власним туристичним досвідом.

Однією з провідних тенденцій сучасного молодіжного туризму є персоналізація туристичних послуг. Завдяки використанню цифрових платформ туристичні компанії отримують можливість аналізувати вподобання споживачів і формувати індивідуалізовані туристичні пропозиції відповідно до віку, інтересів, бюджету та стилю подорожування молодих людей. Персоналізований підхід дозволяє підвищити якість туристичного обслуговування та рівень задоволеності споживачів.

Поряд із цифровізацією відбувається активне впровадження нових форматів туристичних продуктів, орієнтованих на потреби сучасної молоді. Традиційні екскурсійні програми поступово трансформуються в інтерактивні форми туристичної діяльності, які передбачають активну участь туристів у процесі пізнання дестинації. Серед найбільш популярних форматів можна виокремити квест-екскурсії, інтерактивні маршрути, тематичні тури, урбаністичні квести, гастрономічні подорожі, освітні тури, екологічні експедиції та цифрові екскурсії з використанням QR-кодів і мобільних додатків.

Особливого поширення набувають туристичні продукти, що базуються на принципах гейміфікації. Використання елементів гри, системи балів, командних завдань, пошуку локацій та розгадування історичних загадок сприяє підвищенню зацікавленості молоді туристичним процесом та забезпечує більш глибоке засвоєння інформації про туристичний об'єкт. Гейміфікація дозволяє поєднати освітню та розважальну функції туризму, що є особливо актуальним для молодіжної аудиторії.

Важливим напрямом інноваційного розвитку туристичних продуктів виступає використання технологій доповненої та віртуальної реальності. Завдяки цим технологіям туристи можуть отримувати додаткову інформацію про пам'ятки, переглядати реконструкції історичних подій, знайомитися з втраченими архітектурними об'єктами або здійснювати віртуальні подорожі

до віддалених туристичних destinations, що значно підвищує пізнавальну цінність туристичних програм та розширює можливості туристичної інтерпретації культурної спадщини.

Окремої уваги заслуговує розвиток мобільних туристичних сервісів. Сучасні застосунки забезпечують навігацію, бронювання послуг, отримання аудіогідів, доступ до цифрових карт, туристичних рекомендацій та систем зворотного зв'язку. Для молодих туристів мобільний телефон фактично перетворюється на універсальний інструмент управління подорожжю.

В умовах післявоєнного відновлення туристичної галузі України цифровізація та впровадження інноваційних туристичних продуктів можуть стати важливими чинниками активізації молодіжного туризму. Особливі перспективи мають квест-екскурсії, інтерактивні маршрути, цифрові путівники та туристичні програми, що поєднують історико-культурну спадщину з сучасними технологіями. Такі продукти здатні підвищити туристичну привабливість destinations, залучити молодіжну аудиторію та сприяти формуванню позитивного туристичного іміджу регіонів.

Таким чином, цифровізація виступає одним із основних чинників модернізації молодіжного туризму, а нові формати туристичних продуктів забезпечують адаптацію туристичних послуг до потреб сучасного покоління. Використання цифрових технологій, інтерактивних механізмів та інноваційних підходів створює передумови для підвищення конкурентоспроможності туристичної індустрії та подальшого розвитку молодіжного туризму в Україні.

Таблиця 3.1

Сучасні цифрові технології та їх застосування у молодіжному туризмі

Цифрова технологія	Сфера застосування у молодіжному туризмі	Переваги для молодих туристів
Мобільні застосунки	Планування маршруту, навігація, бронювання послуг, отримання інформації про DESTИНАЦІЮ	Зручність, швидкий доступ до інформації, економія часу
Онлайн-платформи бронювання	Бронювання транспорту, проживання, екскурсій та туристичних пакетів	Можливість порівняння цін, доступність послуг 24/7
Соціальні мережі	Пошук туристичних ідей, обмін досвідом, просування туристичних продуктів	Формування туристичних уподобань, отримання відгуків та рекомендацій
QR-коди	Надання додаткової інформації про туристичні об'єкти та маршрути	Інтерактивність, швидке отримання контенту без друкованих матеріалів
Аудіогіди та подкасти	Самостійне ознайомлення з туристичними об'єктами	Гнучкість у виборі темпу екскурсії, доступність інформації
Геолокаційні сервіси (GPS)	Навігація та побудова туристичних маршрутів	Безпечність подорожей, орієнтування на місцевості
Доповнена реальність (AR)	Візуалізація історичних подій та реконструкція об'єктів культурної спадщини	Підвищення пізнавальної цінності та емоційного сприйняття
Віртуальна реальність (VR)	Віртуальні тури та ознайомлення з туристичними об'єктами до відвідування	Доступність туристичного досвіду незалежно від місця перебування
Чат-боти та віртуальні помічники	Консультавання туристів, надання довідкової інформації	Цілодобова підтримка та оперативне вирішення запитів
Технології гейміфікації	Організація квест-екскурсій, інтерактивних маршрутів та туристичних ігор	Підвищення залученості молоді та мотивації до подорожей
Штучний інтелект (AI)	Персоналізація туристичних пропозицій та рекомендацій	Індивідуальний підбір маршрутів і туристичних послуг
Хмарні сервіси	Зберігання туристичної інформації, електронних квитків та документів	Зручність доступу до даних з будь-якого пристрою

Джерело: складено автором на основі узагальнення сучасних наукових досліджень у сфері цифровізації туризму

Наведені дані свідчать, що цифрові технології стають невід'ємною складовою сучасного молодіжного туризму та суттєво впливають на всі етапи туристичної подорожі - від пошуку інформації до отримання туристичного досвіду.

Нові формати туристичних продуктів для молоді

Формат туристичного продукту	Характеристика	Цільова спрямованість
Квест-екскурсія	Інтерактивна екскурсія з виконанням завдань, пошуком локацій та розгадуванням загадок	Пізнавальна діяльність, командна взаємодія, активне залучення учасників
Урбаністичний квест	Дослідження міського середовища через гру та виконання тематичних завдань	Ознайомлення з історією та культурою міст
Цифрова екскурсія	Екскурсійна програма з використанням мобільних застосунків, QR-кодів	Самостійне вивчення туристичних об'єктів
Віртуальний тур	Ознайомлення з туристичними локаціями за допомогою технологій віртуальної реальності	Дистанційне отримання туристичного досвіду
Освітній тур	Подорожі, поєднані з навчальними заходами, тренінгами, майстер-класами та воркшопами	Професійний та особистісний розвиток молоді
Подієвий туризм	Відвідування фестивалів, концертів, спортивних та культурних заходів	Отримання емоційного досвіду та соціалізація
Гастрономічний тур	Ознайомлення з місцевою кухнею, кулінарними традиціями та виробництвом продуктів	Культурне пізнання та дозволя
Екотуризм	Подорожі природними територіями з акцентом на екологічну відповідальність	Формування екологічної культури та активний відпочинок
Волонтерський туризм	Поєднання подорожей із суспільно корисною діяльністю	Соціальна активність та громадянська відповідальність
Індустріальний туризм	Відвідування підприємств, технопарків, виробничих комплексів та інноваційних центрів	Освітня та профорієнтаційна функція
Пригодницький туризм	Активні подорожі з елементами екстриму та випробувань	Розвиток фізичної активності та командних навичок
Блогерський (контент-туризм)	Створення фото-, відео- та медіаконтенту під час подорожей	Самореалізація, популяризація туристичних дестинацій
Smart-туризм	Використання цифрових сервісів, штучного інтелекту та інтегрованих платформ для управління подорожжю	Максимальна персоналізація туристичного досвіду
Молодіжний вихідного дня тур	Короткострокова подорож тривалістю 1 - 3 дні з насиченою програмою	Доступний відпочинок та рекреація
Гейміфікований туристичний маршрут	Туристичний маршрут із системою балів, рейтингів, цифрових підказок та нагород	Підвищення зацікавленості та мотивації молоді

Джерело: складено автором на основі узагальнення сучасних тенденцій розвитку молодіжного туризму

Найбільше поширення серед молоді отримали мобільні застосунки, онлайн-платформи бронювання, соціальні мережі та геолокаційні сервіси, що забезпечують доступність, оперативність та персоналізацію туристичних послуг. Водночас впровадження технологій доповненої та віртуальної реальності, штучного інтелекту та гейміфікації сприяє створенню інноваційних туристичних продуктів, орієнтованих на активне залучення молоді до пізнавальної діяльності. Отже, цифровізація виступає одним із основних факторів підвищення конкурентоспроможності молодіжного туризму та формування нових форматів туристичних послуг, які відповідають потребам сучасного покоління.

Представлені формати туристичних продуктів свідчать про трансформацію сучасного молодіжного туризму від традиційних екскурсійних програм до інтерактивних, цифрових та досвідоорієнтованих форм подорожей. Сучасна молодь надає перевагу туристичним продуктам, які поєднують пізнавальну, освітню, розважальну та комунікативну складові. Особливого поширення набувають квест-екскурсії, цифрові маршрути, подієвий, освітній та волонтерський туризм, що відповідають потребам молодих людей у саморозвитку, соціалізації та отриманні нових вражень. Використання інноваційних форматів дозволяє підвищити привабливість туристичних дестинацій, активізувати внутрішній молодіжний туризм та забезпечити конкурентоспроможність туристичних продуктів в умовах цифрової економіки. Особливо перспективним для студентської молоді є впровадження гейміфікованих маршрутів і квест-екскурсій, які поєднують навчання, дозвілля та сучасні цифрові технології.

В умовах трансформації туристичної індустрії та зростання попиту на інтерактивні форми подорожей особливої актуальності набуває розробка інноваційних туристичних продуктів, орієнтованих на молодіжну аудиторію. Сучасна молодь прагне не лише отримувати інформацію під час екскурсій, а й бути безпосереднім учасником процесу пізнання через елементи гри, командної взаємодії, пошуку та вирішення завдань. Саме тому одним із

перспективних напрямів розвитку молодіжного туризму є впровадження квест-екскурсій, які поєднують освітню, культурно-пізнавальну та розважальну складові.

Вибір міста Білгород-Дністровський як локації для розробки авторської молодіжної квест-екскурсії обумовлений його унікальним історико-культурним потенціалом. Це одне з найдавніших міст України та Європи, історія якого налічує понад 2500 років. Протягом різних історичних періодів місто було відоме під назвами Тіра, Алба-Юлія, Туріс, Білий Город, Аккерман та Четатя-Албе, що відображає багатокультурний характер його розвитку та взаємодію різних цивілізацій.

Основним туристичним об'єктом міста є Аккерманська фортеця - одна з найбільших і найкраще збережених середньовічних фортець Східної Європи. Фортеця є унікальним об'єктом культурної спадщини, який поєднує елементи античної, генуезької, молдавської та османської історії. Значна площа фортифікаційного комплексу, наявність численних башт, дворів, легенд та історичних подій створюють сприятливі умови для організації інтерактивних туристичних маршрутів із використанням квестових технологій.

Додатковими об'єктами екскурсійного показу можуть виступати руїни античної Тіри, Вірменська церква Успіння Пресвятої Богородиці, Грецька церква Іоанна Предтечі, Олександрівські казарми, Сарматський склеп, краєзнавчий музей, джерело Іоанна Нового Сучавського та інші історико-культурні пам'ятки міста. Наявність значної кількості різнопланових туристичних атракцій дозволяє сформувати змістовний маршрут із завданнями різного рівня складності, спрямованими на розвиток логічного мислення, командної роботи та зацікавленості молоді історико-культурною спадщиною регіону.

Особливу цінність для здобувачів вищої освіти Одеського національного технологічного університету має географічна доступність дестинації. Відстань між Одесою та Білгородом-Дністровським становить

близько 80 - 90 км, що дає можливість реалізовувати одноденні навчально-пізнавальні тури без значних фінансових витрат та тривалих логістичних переміщень, що відповідає сучасним тенденціям молодіжного туризму, орієнтованого на короткострокові, доступні та насичені враженнями подорожі.

Запропонована квест-екскурсія сприятиме популяризації культурної спадщини Одеської області, підвищенню туристичної привабливості Білгород-Дністровської дестинації, розвитку внутрішнього молодіжного туризму та формуванню у студентської молоді інтересу до історії й культури рідного краю. Крім того, використання ігрових механік, QR-кодів, цифрових підказок та інтерактивних завдань відповідає сучасним тенденціям цифровізації туристичних послуг і дозволяє підвищити ефективність сприйняття екскурсійного матеріалу.

Таким чином, розробка молодіжної квест-екскурсії для здобувачів ОНТУ до м.Білгорода-Дністровського є актуальним та інноваційним туристичним продуктом, який поєднує освітню, культурну, рекреаційну та комунікативну функції, відповідає потребам сучасної молоді та сприяє розвитку внутрішнього туризму в Україні.

3.2 Розробка маршруту та програми одноденного квест-туру «Таємниці Аккермана»

Туристичний потенціал Білгорода-Дністровського свідчить про наявність значної кількості історико-культурних ресурсів, проте рівень впровадження інноваційних туристичних продуктів у місті залишається недостатнім. Квест-екскурсії практично відсутні, хоча саме цей формат найбільше відповідає потребам сучасної молоді, яка прагне не лише отримувати інформацію, а й брати активну участь у процесі її засвоєння.

Концепція запропонованого молодіжного квест-туру передбачає створення інтерактивної туристичної програми під назвою «Таємниці Аккермана», учасниками якої стануть здобувачі вищої освіти ОНТУ. Легенда квесту базуватиметься на історії стародавньої Тіри та Аккерманської фортеці. Учасники об'єднуюватимуться в команди та проходитимуть тематичні локації, виконуючи завдання, пов'язані з історією міста, архітектурою, археологією, культурною спадщиною та місцевими легендами.

Особливістю запропонованого туристичного продукту є поєднання екскурсійного обслуговування з елементами гри, командної роботи, цифрових технологій та неформальної освіти. Для виконання завдань можуть використовуватися QR-коди, інтерактивні карти, мобільні додатки, фото- та відеозавдання, що сприятиме підвищенню рівня зацікавленості молоді та кращому засвоєнню екскурсійного матеріалу.

Таким чином, розробка молодіжного одноденного квест-туру до м. Білгород-Дністровський є доцільною та перспективною з точки зору сучасних тенденцій розвитку молодіжного туризму. Поєднання багатой історико-культурної спадщини міста з інтерактивними технологіями та елементами гри дозволить створити конкурентоспроможний туристичний продукт, орієнтований на студентську молодь, який сприятиме популяризації внутрішнього туризму та культурної спадщини Одещини.

На основі проведеного аналізу сучасних тенденцій розвитку молодіжного туризму та туристично-рекреаційного потенціалу м. Білгород-Дністровський було розроблено авторський одноденний молодіжний квест-тур «Таємниці Аккермана». Тур орієнтований на здобувачів вищої освіти Одеського національного технологічного університету та поєднує елементи культурно-пізнавального туризму, інтерактивної екскурсії, командної гри та неформальної освіти.

Таблиця 3.3

Загальні характеристики авторського одноденного молодіжного квест-туру «Таємниці Аккермана»

Показник	Значення
Вид маршруту	Молодіжний пізнавально-квестовий
Тривалість	1 день
Категорія учасників	Студенти ОНТУ (17 - 25 років)
Кількість учасників	20 осіб
Спосіб пересування	Автобусно-пішохідний
Загальна протяжність маршруту	близько 175 км
Пішохідна частина	близько 5 км
Кількість квестових локацій	9
Основний туристичний об'єкт	Аккерманська фортеця
Тематика	Історико-пізнавальний молодіжний квест-тур
Форма проведення	Командна інтерактивна екскурсія

Розроблений авторський одноденний молодіжний квест-тур «Таємниці Аккермана» є сучасним молодіжним туристичним продуктом, що поєднує екскурсійно-пізнавальну діяльність із інтерактивними квестовими технологіями. Запропонований авторський одноденний молодіжний квест-тур «Таємниці Аккермана» орієнтований на студентську молодь та враховує її потреби у активному, змістовному та емоційно насиченому дозвіллі.

Маршрут охоплює основні історико-культурні об'єкти м. Білгород-Дністровський, серед яких освітні заклади, пам'ятки архітектури, музейні установи, античне місто Тіра та Аккерманська фортеця. Поєднання екскурсійного супроводу з виконанням тематичних завдань сприяє кращому засвоєнню інформації, розвитку командної взаємодії, логічного мислення, комунікативних навичок та підвищенню зацікавленості молоді культурною спадщиною регіону.

Автобусно-пішохідний формат маршруту забезпечує його доступність та комфортність для студентів, а тривалість авторського одноденного молодіжного квест-туру «Таємниці Аккермана» дозволяє реалізувати програму без значних фінансових і часових витрат. Загальна протяжність маршруту та кількість квестових локацій є оптимальними для підтримання високого рівня залученості учасників протягом усього заходу.

Таким чином, авторський одноденний молодіжний квест-тур «Таємниці Аккермана» має високий освітній, виховний та туристичний потенціал і може бути рекомендований до впровадження в практику студентського туризму Одеського національного технологічного університету як інноваційна форма організації пізнавального дозвілля молоді та популяризації туристичних ресурсів м. Білгорода-Дністровського.

Необхідність створення такого туристичного продукту зумовлена зміною туристичних уподобань молоді. Сучасні студенти прагнуть не лише отримувати інформацію під час екскурсій, а й бути активними учасниками туристичного процесу. Саме тому формат квест-туру дозволяє поєднати навчання, відпочинок, командну взаємодію та емоційне залучення до вивчення історико-культурної спадщини регіону.

Основною ідеєю квесту є пошук символічного артефакту – «Ключа Аккермана». Згідно з легендою, у різні історичні епохи місто Тіра, Білий Город та Аккерман приховували безліч таємниць. Один із хранителів фортеці залишив нащадкам зашифровані підказки, які допоможуть знайти стародавній ключ від головної брами фортеці. Для цього учасники повинні пройти маршрут історичними місцями міста та виконати серію інтелектуальних, творчих і логічних завдань.

Авторський одноденний молодіжний квест-тур «Таємниці Аккермана» розрахований на групу студентів чисельністю 20 осіб, які об'єднуються у 4 команди по 5 учасників. Кожна команда отримує маршрутний лист, карту міста, набір QR-кодів та систему нарахування балів. Після проходження кожної локації команда отримує частину шифру, необхідного для фінального завдання.

Початковою точкою маршруту виступає Білгород-Дністровський державний аграрний технікум. Саме тут учасники отримують вступне завдання та знайомляться з легендою квесту. Об'єкт обрано не випадково, адже він є одним із найстаріших закладів фахової освіти регіону та символізує розвиток освітнього потенціалу Південної Бессарабії. Команди

повинні знайти історичні дати розвитку закладу, співставити їх із подіями історії міста та скласти перший фрагмент шифру.

Наступною локацією є Білгород-Дністровський педагогічний фаховий коледж. Тут учасникам пропонується виконати завдання «Освітня спадщина Бессарабії». Команди повинні розгадати кросворд, пов'язаний із розвитком педагогічної освіти в регіоні, після чого отримують підказку щодо наступного об'єкта маршруту.

Третьою зупинкою є Білгород-Дністровський медичний фаховий коледж. На цій локації студенти виконують логічне завдання, пов'язане з історією медицини та охорони здоров'я міста. Учасники повинні знайти прихований код, використовуючи історичні факти про заснування медичного училища.

Далі маршрут пролягає через Парк Перемоги. Ця локація має важливе історико-патріотичне значення та дозволяє інтегрувати до квесту виховну складову. Тут команди проходять етап «Пам'ять поколінь», виконуючи завдання, пов'язані з історією міста у ХХ столітті. Додатково передбачається фото-квест, під час якого учасники повинні знайти визначені об'єкти парку та зробити тематичні світлини.

Після цього маршрут веде до Білгород-Дністровського краєзнавчого музею. Саме музей виступає центральним інформаційним пунктом квесту. Тут учасники працюють із музейними експонатами, шукають відповіді на історичні запитання та визначають, які народи проживали на території сучасного міста в різні історичні періоди. Успішне виконання завдань дозволяє отримати черговий фрагмент «Ключа Аккермана».

Наступним об'єктом є маєток Ярошевича – пам'ятка архітектури кінця ХІХ століття. Локація використовується для проведення творчого етапу квесту. Учасникам пропонується відтворити історію маєтку за допомогою рольової міні-вистави або короткої презентації. Такий підхід сприяє розвитку креативного мислення та навичок командної роботи.

Поблизу маршруту розташована історична ротонда, яка є однією з візитівок центральної частини міста. Тут проводиться інтерактивне завдання «Хранителі часу». Команди повинні розшифрувати старовинне послання та знайти прихований символ, що вказує на античне минуле міста.

Особливе місце у маршруті займає давньогрецьке місто Тіра. Саме ця локація дозволяє учасникам зануритися в атмосферу античної цивілізації. Під час проходження етапу студенти виконують археологічний квест, знаходять зашифровані підказки та складають карту стародавнього поселення. Завдання спрямовані на ознайомлення молоді з історією грецької колонізації Північного Причорномор'я та роллю Тіри у розвитку міжнародної торгівлі.

Фінальним об'єктом маршруту виступає Аккерманська фортеця – головна туристична атракція міста та один із найвизначніших фортифікаційних комплексів України. Саме тут відбувається завершальний етап квесту. Використовуючи всі отримані підказки, учасники повинні знайти місце зберігання символічного «Ключа Аккермана». Після виконання фінального завдання проводиться підбиття підсумків, визначення переможців та церемонія нагородження.

Загальна тривалість авторського одноденного молодіжного квест-туру «Таємниці Аккермана» становить близько 10 годин, включаючи переїзд з м.Одеси до м.Білгорода-Дністровського та назад. Протяжність маршруту в межах міста складає близько 5 - 6 км, що робить його доступним для молодіжної аудиторії та дозволяє поєднати екскурсійне обслуговування з активним пересуванням.

Розроблений авторський одноденний молодіжний квест-тур «Таємниці Аккермана» має комплексний характер і виконує одночасно освітню, пізнавальну, виховну, комунікативну та рекреаційну функції. Його впровадження сприятиме популяризації культурної спадщини м.Білгорода-Дністровського, розвитку внутрішнього молодіжного туризму та формуванню у студентів інтересу до історії та туристичних ресурсів Одеської області.

До маршруту включено об'єкти різних історичних періодів, що дозволяє сформувати комплексне уявлення про розвиток міста. Перші три локації пов'язані з історією освіти та підготовки фахівців у регіоні. Вони демонструють освітні традиції Бессарабії та сприяють формуванню професійної ідентичності студентської молоді.

Парк Перемоги виступає важливою меморіальною локацією маршруту, що дозволяє поєднати історико-патріотичне виховання з інтерактивними елементами квесту.

Краєзнавчий музей є центральним інформаційним вузлом маршруту, де учасники можуть ознайомитися з археологічними, етнографічними та історичними експонатами, що відображають різні етапи розвитку регіону.

Маєток Ярошевича та Ротонда представляють архітектурну спадщину кінця XIX – початку XX століття та створюють атмосферу історичного міського середовища.

Особливе місце в маршруті займає антична Тіра – одна з найдавніших грецьких колоній Північного Причорномор'я. Саме тут учасники отримують можливість доторкнутися до витоків історії міста та виконати завдання, пов'язані з античною цивілізацією.

Фінальною локацією виступає Аккерманська фортеця – головна туристична атракція міста та один із найбільших фортифікаційних комплексів України. Саме тут відбувається завершальний етап квесту, підбиття підсумків, визначення команди-переможця та нагородження учасників.

Таблиця 3.4

Програма одноденного молодіжного квест-туру «Таємниці Аккермана»
для здобувачів ОНТУ

Час	Об'єкт	Зміст екскурсії	Квестове завдання	Тривалість
09:00– 09:20	Збір групи (ОНТУ)	Інструктаж, поділ на команди, видача маршрутних листів, пояснення правил гри	Отримати «Карту Аккермана» та розшифрувати перше завдання (QR-код-загадка)	20 хв
09:20– 09:50	Білгород-Дністровський державний аграрний технікум	Історія закладу, роль у підготовці кадрів, сучасна інфраструктура	Знайти «ключове слово» у бібліотеці/на території (зашифроване у підказках)	30 хв
09:50– 10:20	Білгород-Дністровське педагогічне училище	Історія педагогічної освіти, розвиток навчального закладу	Вікторина «Освітній код міста» (5 питань на логіку)	30 хв
10:20– 10:50	Білгород-Дністровське медичне училище	Формування медичної освіти, внесок у розвиток міста	Розшифрувати «медичний шифр» (ребус + асоціативне завдання)	30 хв
10:50– 11:20	Парк Перемоги	Історія створення парку, символіка післявоєнної доби	Знайти 3 історичні об'єкти та виконати фото-квест «Артефакти пам'яті»	30 хв
11:20– 11:50	Білгород-Дністровський аграрний технікум (другий корпус/історична локація)	Розвиток аграрної освіти, роль у регіоні	Логічне завдання: «Збери аграрний ланцюг розвитку» (послідовність карток)	30 хв
11:50– 12:20	Обідня перерва (центр міста)	Вільний час, харчування	Бонус-квест: знайти 1 місцевий гастрономічний продукт і зробити опис	30 хв
12:20– 13:00	Білгород-Дністровський краєзнавчий музей	Історія Тіри, середньовіччя, розвиток міста	QR-квест у залах музею: знайти 3 експонати за підказками	40 хв
13:00– 13:40	Маєток Ярошевича	Архітектурна спадщина XIX ст., історія родини	Фото-квест «Архітектурні деталі» + пошук символу родини	40 хв
13:40– 14:10	Ротонда (міський сквер)	Історія міського дозвілля, культурний простір міста	Інтерактив: «Музична/поетична хвилина» + розгадка фінального коду	30 хв
14:10– 14:50	Античне місто Тіра	Давньогрецьке місто, археологічна спадщина	Фінальний квест: «Скарб Тіри» (комплексна загадка з усіх локацій)	40 хв
14:50– 15:10	Підбиття підсумків	Рефлексія, обговорення результатів, нагородження	Визначення переможців квесту + сертифікати	20 хв

Додаткові елементи програми (для наукового обґрунтування): використання QR-квестів та мобільних технологій; командно-рольовий формат (5 осіб у групі); інтеграція історичного, освітнього та розважального компонентів; формування soft skills: командна робота, критичне мислення, креативність; адаптація до умов воєнного стану (пішохідний маршрут, безпечні локації, відсутність залізничних переміщень).

3.3 Організаційно-економічне забезпечення та оцінка ефективності реалізації молодіжного квест-туру до м. Білгород - Дністровський

Ефективна реалізація молодіжного квест-туру «Таємниці Аккермана» потребує належного організаційного та економічного забезпечення, що включає планування ресурсів, формування команди супроводу, визначення матеріально-технічної бази, розрахунок вартості туристичного продукту та оцінку його економічної ефективності. Запропонований тур розроблений для здобувачів вищої освіти Одеського національного технологічного університету та передбачає одноденну подорож до м. Білгород-Дністровський з використанням інтерактивних квестових технологій. Основною метою туру є поєднання пізнавального, культурного та рекреаційного компонентів із сучасними методами неформальної освіти молоді. Для проведення квест-туру необхідно сформувати організаційну структуру, яка включає: керівника туристичної групи; екскурсовода (гіда); координатора квестових завдань; водія автобуса; представників туристичних об'єктів (музей, фортеця); медичний супровід (за необхідності).

Основні етапи організації туру:

1. Формування групи учасників.
2. Бронювання транспортного засобу.
3. Узгодження відвідування туристичних об'єктів.

4. Підготовка маршрутних листів та квестових матеріалів.
5. Проведення інструктажу з безпеки.
6. Реалізація екскурсійно-квестової програми.
7. Підбиття підсумків та нагородження учасників.

Для проведення квест-туру необхідні: туристичний автобус на 20 місць; маршрутні листи для команд; друковані квестові завдання; бейджі учасників; канцелярські матеріали; аптечка першої допомоги; мобільний зв'язок та доступ до інтернету; призи та дипломи для переможців.

Сценарій ведучого молодіжного квест-туру «Таємниці Аккермана».

Початок туру (виїзд з Одеси).

Ведучий:

Доброго дня, шановні учасники! Вітаю вас на молодіжному квест-турі «Таємниці Аккермана». Сьогодні ми вирушаємо до одного з найдавніших міст України - Білгорода-Дністровського, історія якого налічує понад 2500 років. Проте сьогодні ви будете не просто туристами чи екскурсантами. Ви станете дослідниками, шукачами пригод та мисливцями за історичними таємницями. На вас чекають загадки, шифри, випробування та командні завдання. Зараз ми поділимося на команди та отримаємо маршрутні листи. За кожне правильно виконане завдання ви будете отримувати бали. Переможе команда, яка набере найбільшу кількість балів та знайде головну таємницю Аккермана. Готові до пригод? Тоді вирушаємо!

Локація 1. Аграрний фаховий коледж.

Ведучий: перед нами один із найстаріших закладів фахової освіти Південної Бессарабії. Його історія бере початок ще в роки Другої світової війни. Саме тут готували спеціалістів для розвитку аграрного сектору регіону.

Ваше перше завдання - знайти в інформаційних матеріалах або підказках дату відновлення роботи навчального закладу після воєнного стану. Пам'ятайте: кожна правильна відповідь наближає вас до розгадки головної таємниці маршруту.

Локація 2. Педагогічний фаховий коледж.

Ведучий: освіта завжди була рушієм розвитку суспільства. Саме тут продовжуються традиції Акерманської учительської семінарії, яка була заснована ще у XIX столітті.

Сьогодні вам потрібно знайти дату заснування першої учительської семінарії та відкрити наступний код маршруту.

Працюйте разом - тільки командна робота приведе до успіху.

Локація 3. Медичний фаховий коледж.

Ведучий: у післявоєнні роки місто потребувало медичних працівників, тому саме тут почали готувати фельдшерів та акушерів для всієї Бессарабії.

Перед вами медичний шифр. Використовуючи логіку та отримані підказки, визначте ключове слово, яке допоможе відкрити наступну точку маршруту. Час пішов!

Локація 4. Парк Перемоги.

Ведучий: сьогодні це затишне місце відпочинку, але після війни тут був пустир. Завдяки зусиллям молоді міста та міського садівника парк став символом відродження Білгорода-Дністровського.

Ваше завдання - знайти об'єкт, який символізує мир та відновлення, і зробити командне фото. Найкреативніше фото отримає додаткові бали.

Локація 5. Краєзнавчий музей.

Ведучий: ми наближаємося до історичних витоків міста. У музеї зберігаються артефакти різних епох - від античності до сучасності.

Ваше завдання - знайти експонат, пов'язаний із давньогрецькою Тірою, та відповісти на питання про його історичне значення. Будьте уважними до деталей - вони можуть стати ключем до перемоги.

Локація 6. Маєток Ярошевича.

Ведучий: перед вами одна з найцікавіших архітектурних пам'яток міста кінця XIX століття. Історія цієї будівлі приховує багато загадок. Ваше завдання - розшифрувати ім'я власника маєтку та знайти приховану підказку для наступної локації. Справжні дослідники ніколи не зупиняються!

Локація 7. Ротонда.

Ведучий: ця романтична споруда вже понад століття прикрашає центр міста та є символом культурного життя Аккермана. Зараз кожна команда повинна написати коротке послання від імені жителя Аккермана початку ХХ століття. Найцікавіша історія принесе бонусні бали.

Локація 8. Античне місто Тіра.

Ведучий: Ми опинилися біля витоків історії міста. Саме тут понад дві з половиною тисячі років тому виникла давньогрецька колонія Тіра. Серед отриманих раніше підказок потрібно знайти слово, яке пов'язує всі етапи нашої подорожі. У вас є лише одна спроба!

Локація 9. Аккерманська фортеця (фінальний етап).

Ведучий: Вітаю вас біля головної перлини Білгорода-Дністровського - Аккерманської фортеці. Протягом століть вона захищала місто від численних нападів та стала свідком багатьох історичних подій. Саме тут прихована головна таємниця нашого маршруту. Перед вами фінальне завдання - об'єднати всі знайдені ключі, розгадати головний шифр та відкрити скриню Аккермана. Нехай перемаже найуважливіша та найзгуртованіша команда! Фінал та нагородження.

Ведучий: Дорогі друзі!

Сьогодні ви пройшли шлях через різні епохи історії Білгорода-Дністровського - від античної Тіри до середньовічного Аккермана і сучасного міста. Ви продемонстрували командний дух, креативність, знання та вміння працювати разом. Саме такі формати подорожей дозволяють не лише відпочивати, а й відкривати для себе історію, культуру та туристичний потенціал України. Настав час підрахувати бали та визначити переможців. (Оголошення результатів). Вітаємо команду-переможця!

Дякуємо всім за активну участь, чудовий настрій та справжній дух пригод. До нових зустрічей у наступних туристичних подорожах та квестах ОНТУ!

Для практичного проведення молодіжного квест-туру доцільно передбачити чіткі правильні відповіді на кожному етапі, що дозволить ведучому швидко оцінювати виконання завдань та нараховувати бали.

Таблиця 3.5

Правильні відповіді до квесту «Таємниці Аккермана»

Локація	Завдання	Правильна відповідь	Бали
1. Аграрний фаховий коледж	Визначити рік відновлення роботи технікуму після Другої світової війни	1944 рік	10
2. Педагогічний фаховий коледж	Назвати рік створення Аккерманської учительської семінарії	1872 рік	10
3. Медичний фаховий коледж	Визначити рік створення фельдшерсько-акушерської школи	1945 рік	10
4. Парк Перемоги	Назвати рік створення парку	1947 рік	10
5. Красназнавчий музей	Назвати рік створення музею	1940 рік	10
6. Маєток Ярошевича	Назвати прізвище власника маєтку	Ярошевич	10
7. Ротонда	Назвати рік спорудження ротонди	1920-ті роки (орієнтовно 1922 - 1924 рр.)	10
8. Античне місто Тіра	Як називалося місто в античний період?	Тіра	10
9. Аккерманська фортеця	Яку площу займає фортеця?	9 гектарів	10

На кожній локації команда отримує літеру.

Таблиця 3.6

Додатковий шифр маршруту

Локація	Літера
Аграрний коледж	А
Педагогічний коледж	К
Медичний коледж	К
Парк Перемоги	Е
Красназнавчий музей	Р
Маєток Ярошевича	М
Ротонда	А
Тіра	Н
Фортеця	Підведення підсумків

Наприкінці учасники складають слово: «АККЕРМАН». Це і є головний ключ маршруту. Фінальне завдання у фортеці. Завдання ведучого:

«Ви відвідали всі локації та отримали літери. Складіть із них історичну назву міста Білгород-Дністровський.» Правильна відповідь: АККЕРМАН

Після правильної відповіді команда отримує:

- 20 бонусних балів;
- диплом переможця;
- сувенірний сертифікат «Дослідники Аккермана».

Таблиця 3.7

Максимальна кількість балів

Вид завдання	Бали
9 основних завдань	90
Фінальний шифр	20
Творчі завдання (фото, відео, презентація)	до 20
Максимум	130 балів

Таблиця 3.8

Визначення переможців

Рейтинг	Кількість балів
I місце	110 - 130
II місце	90 - 109
III місце	70 - 89
Учасник квесту	до 69

Така система оцінювання робить квест не лише пізнавальним, а й змагальним, що особливо важливо для студентської молоді та відповідає концепції інноваційного молодіжного туристичного продукту.

Калькуляція вартості одноденного молодіжного квест-туру «Таємниці Аккермана» для здобувачів ОНТУ представлено в табл. 3.9. Для розрахунку використано групу з 20 студентів.

Таблиця 3.9

Розрахунок собівартості та вартості одноденного молодіжного квест-туру «Таємниці Аккермана» для здобувачів ОНТУ

Стаття витрат	На групу (20 осіб), грн.	На 1 особу, грн.
Оренда автобуса (Одеса – Білгород-Дністровський – Одеса)	20 000	1 000
Послуги екскурсовода	2 000	100
Вхідні квитки до Аккерманської фортеці	3 000	150
Відвідування музею	1 000	50
Друк маршрутних листів та квестових завдань	300	15
Бейджі та канцелярські матеріали	300	15
Призи та дипломи	500	25
Організаційні витрати	500	25
Разом прямих витрат	27 600	1 380
Адміністративні витрати (10%)	2 760	138
Повна собівартість туру	30 360	1 518
Плановий прибуток (20%)	6 072	303,60
Ціна реалізації туру	36 432	1 821,60
Рекомендована ціна продажу	38 000	1 900

Проведені розрахунки показали, що повна собівартість одноденного молодіжного квест-туру «Таємниці Аккермана» для здобувачів ОНТУ для групи з 20 осіб становить 30 360 грн., або 1 518 грн. на одного учасника. За умови встановлення рівня рентабельності 20 % ціна реалізації туристичного продукту складає 36 432 грн. для групи або 1 821,6 грн. на одного туриста.

З метою забезпечення фінансової стійкості проєкту, покриття можливих коливань цін на транспортні та екскурсійні послуги, а також підвищення якості організації заходу рекомендовано встановити ринкову ціну туру на рівні 1 900 грн. на одну особу. Така вартість залишається прийнятною для студентської молоді та забезпечує економічну доцільність реалізації туристичного продукту.

Запропонований молодіжний квест-тур характеризується: невисокою собівартістю; доступністю для студентської молоді; високою пізнавальною цінністю; можливістю багаторазового використання розробленого сценарію; мінімальними витратами на організацію після першого запуску;

перспективами масштабування для інших закладів вищої освіти Одеської області.

Крім економічного ефекту, тур забезпечує значний соціальний результат, що проявляється у популяризації культурної спадщини м. Білгорода-Дністровського, розвитку внутрішнього туризму, підвищенні туристичної привабливості регіону та формуванні у молоді інтересу до історико-культурних ресурсів України.

Таким чином, розроблений одноденний молодіжний квест-тур «Таємниці Аккермана» для здобувачів ОНТУ є організаційно здійсненним та економічно доцільним туристичним продуктом. Реалізація маршруту потребує відносно невеликих фінансових витрат, забезпечує доступну вартість участі для студентів та створює умови для ефективного поєднання освітньої, культурно-пізнавальної та рекреаційної функцій молодіжного туризму. Запропонований тур може бути впроваджений у практику діяльності закладів вищої освіти як інноваційна форма організації студентського дозвілля та патріотично-краєзнавчого виховання молоді.

Оцінка ефективності розробленого одноденного молодіжного квест-туру «Таємниці Аккермана» для здобувачів ОНТУ передбачає визначення його економічної, соціальної, освітньої та туристичної результативності. Комплексний підхід до оцінювання дозволяє встановити доцільність впровадження туристичного продукту в практику діяльності закладів вищої освіти та туристичних організацій.

Таблиця 3.10

Основні показники економічної ефективності одноденного молодіжного квест-туру «Таємниці Аккермана» для здобувачів ОНТУ

Показник	Значення
Кількість учасників, осіб	20
Повна собівартість туру, грн.	30 360
Дохід від реалізації туру, грн.	36 432
Прибуток, грн.	6 072
Рентабельність, %	20
Прибуток на одного туриста грн.	303,6

Економічна ефективність характеризується співвідношенням витрат на організацію туру та очікуваних доходів від його реалізації. Відповідно до проведених розрахунків: повна собівартість туру для групи з 20 осіб становить 30 360 грн; ціна реалізації туру – 36 432 грн; прибуток від реалізації однієї туристичної групи – 6 072 грн; рівень рентабельності – 20 %. Отримані результати свідчать про економічну доцільність реалізації запропонованого туристичного продукту.

Ефективність реалізації одноденного молодіжного квест-туру «Таємниці Аккермана» для здобувачів ОНТУ до м. Білгород-Дністровський доцільно оцінювати за соціальними, освітніми та туристичними результатами, оскільки запропонований туристичний продукт має комплексний характер і поєднує пізнавальну, виховну та рекреаційну функції.

Соціальна ефективність проекту полягає у його позитивному впливі на молодь, місцеву громаду та розвиток внутрішнього туризму. Запропонований квест-тур сприяє популяризації історико-культурної спадщини Білгорода-Дністровського та формує інтерес студентської молоді до національної історії й культурних цінностей України. Особливістю квестового формату є активне залучення учасників до процесу пізнання через виконання командних завдань, що сприяє розвитку навичок комунікації, співпраці та колективного прийняття рішень. Учасники навчаються працювати в команді, розподіляти обов'язки та відповідати за спільний результат. Крім того, участь у турі сприяє формуванню активної громадянської позиції, патріотичному вихованню та усвідомленню значущості культурної спадщини України. Важливим соціальним результатом є підтримка внутрішнього туризму та популяризація українських туристичних дестинацій серед молоді, що особливо актуально в умовах відновлення туристичної галузі України.

Молодіжний квест-тур має виражену освітню спрямованість, оскільки поєднує традиційну екскурсійну діяльність із сучасними інтерактивними методами навчання. У процесі проходження маршруту студенти не лише

отримують нові знання про історію Білгорода-Дністровського, Аккерманської фортеці, античного міста Тіра та інших культурно-історичних пам'яток, а й застосовують їх на практиці під час виконання тематичних завдань.

Освітній ефект проявляється через підвищення рівня засвоєння інформації завдяки активній участі у квесті. Виконання логічних, історичних та пошукових завдань сприяє розвитку критичного мислення, аналітичних здібностей, навичок роботи з інформацією та вмінню приймати рішення в нестандартних ситуаціях. Крім того, одноденний молодіжний квест-тур «Таємниці Аккермана» для здобувачів ОНТУ реалізує принципи неформальної освіти, що передбачають навчання через практичний досвід, взаємодію та емоційне залучення учасників. Таким чином, квест-тур виступає ефективним інструментом освітньо-пізнавальної діяльності студентської молоді та сприяє підвищенню інтересу до вивчення історії та культури рідного краю.

Туристична ефективність проекту визначається його впливом на підвищення туристичної привабливості м. Білгорода-Дністровського та розширення асортименту туристичних продуктів регіону. Реалізація одноденного молодіжного квест-туру «Таємниці Аккермана» для здобувачів ОНТУ дозволяє створити сучасний конкурентоспроможний туристичний продукт, орієнтований на студентську аудиторію та молодіжний сегмент туристичного ринку. Запровадження квест-туру сприятиме збільшенню кількості відвідувачів міста, популяризації Аккерманської фортеці як одного з найвизначніших туристичних об'єктів Півдня України, а також активізації діяльності музеїв, екскурсійних установ та підприємств туристичної інфраструктури. Водночас використання інтерактивних технологій та ігрових механік дозволяє урізноманітнити традиційні екскурсійні програми та зробити їх більш привабливими для молоді. Важливим результатом є формування позитивного туристичного іміджу Білгорода-Дністровського як сучасної дестинації культурно-пізнавального туризму. У перспективі це може

сприяти розширенню туристичних потоків, розвитку нових туристичних маршрутів та залученню додаткових інвестицій у туристичну сферу міста.

Отже, реалізація одноденного молодіжного квест-туру «Таємниці Аккермана» для здобувачів ОНТУ є доцільною та ефективною з соціальної, освітньої та туристичної точок зору. Запропонований туристичний продукт забезпечує високий рівень залучення студентської молоді до пізнання історико-культурної спадщини, сприяє розвитку внутрішнього туризму та створює передумови для підвищення конкурентоспроможності туристичної дестинації м.Білгород-Дністровського. Комплексний характер туру дозволяє розглядати його як інноваційний інструмент розвитку молодіжного туризму в Одеській області.

Для визначення рівня успішності туру доцільно використовувати анкетування учасників після завершення подорожі.

Таблиця 3.11

Критерії оцінювання задоволеності учасників одноденного молодіжного квест-туру «Таємниці Аккермана» для здобувачів ОНТУ

Критерій	Максимальна оцінка
Організація маршруту	5
Робота гіда	5
Якість квестових завдань	5
Пізнавальна цінність туру	5
Комфортність подорожі	5
Загальне враження	5

Максимальна оцінка – 30 балів. Якщо середня оцінка перевищує 24 бали, тур вважається успішним та рекомендованим до повторного проведення.

Інтегральна оцінка ефективності туру представлена в табл. 3.12.

Комплексна оцінка ефективності одноденного молодіжного квест-туру «Таємниці Аккермана» для здобувачів ОНТУ

Вид ефективності	Очікуваний результат
Економічна	Отримання прибутку та рентабельність 20 %
Соціальна	Розвиток молодіжного туризму та популяризація культурної спадщини
Освітня	Формування історичних знань та практичних навичок
Туристична	Підвищення туристичної привабливості м.Білгорода-Дністровського
Іміджева	Формування позитивного образу міста та ОНТУ

Проведена оцінка свідчить, що одноденний молодіжний квест-тур «Таємниці Аккермана» для здобувачів ОНТУ є ефективним інноваційним туристичним продуктом, який поєднує економічну доцільність, освітню цінність та соціальну значущість. Реалізація маршруту сприятиме розвитку молодіжного туризму, популяризації історико-культурної спадщини м.Білгорода-Дністровського та формуванню сучасних підходів до організації пізнавального дозвілля студентської молоді. Отримані результати підтверджують можливість впровадження туру в практику діяльності Одеського національного технологічного університету та інших закладів вищої освіти України.

Запропонований маршрут дозволяє поєднати освітню, культурно-пізнавальну та рекреаційну функції туризму. Використання квестових технологій сприяє підвищенню зацікавленості молоді історико-культурною спадщиною, розвитку навичок командної роботи, критичного мислення та комунікації.

Крім того, впровадження одноденного молодіжного квест-туру «Таємниці Аккермана» для здобувачів ОНТУ сприятиме популяризації туристичного потенціалу Білгорода-Дністровського серед студентської молоді, розширенню асортименту молодіжних туристичних продуктів та розвитку внутрішнього туризму в Одеській області.

Висновки до 3 розділу

Розроблено інноваційний туристичний продукт для студентської молоді – одноденний молодіжний квест-тур «Таємниці Аккермана» для здобувачів ОНТУ до м. Білгород-Дністровський. Дослідження сучасних тенденцій розвитку молодіжного туризму засвідчило, що одним із найбільш перспективних напрямів є впровадження цифрових технологій та інтерактивних форматів туристичних продуктів, які забезпечують високий рівень залученості молоді до туристичної діяльності.

У процесі дослідження встановлено, що цифровізація туристичної сфери сприяє появі нових форматів туристичних продуктів, серед яких особливого поширення набувають квест-екскурсії, інтерактивні маршрути, гейміфіковані подорожі, мобільні туристичні додатки, віртуальні екскурсії та інші цифрові сервіси. Такі інноваційні рішення відповідають потребам сучасної молоді, яка прагне поєднувати пізнання, активний відпочинок, комунікацію та використання цифрових технологій. На основі проведеного аналізу туристично-рекреаційного потенціалу Білгорода-Дністровського було розроблено маршрут та програму одноденного молодіжного квест-туру «Таємниці Аккермана» для здобувачів ОНТУ. Маршрут охоплює найважливіші історико-культурні об'єкти міста, зокрема Аккерманську фортецю, залишки античного міста Тіра, краєзнавчий музей, парк Перемоги, Ротонду та інші локації, які дозволяють комплексно ознайомити учасників з історією та культурною спадщиною дестинації. Особливістю програми є використання квестових завдань, що забезпечують активну участь студентів у процесі пізнання та формують навички командної роботи, логічного мислення, лідерства та комунікації.

У межах організаційно-економічного обґрунтування проєкту було здійснено розрахунок витрат на проведення туру. Встановлено, що повна собівартість туристичного продукту для групи з 20 осіб становить 30360 грн., або 1518 грн. на одного учасника. За умови встановлення рівня

рентабельності 20 % прибуток від реалізації одного туру становить 6072 грн., а загальна ціна реалізації групового туру – 36 432 грн. Розрахункова вартість участі однієї особи складає 1821,6 грн., що дозволяє рекомендувати ринкову ціну на рівні 1900 грн. за учасника. При цьому очікуваний прибуток з одного туру становитиме близько 7640 грн., а рівень рентабельності перевищуватиме 25 %, що свідчить про економічну доцільність та конкурентоспроможність розробленого туристичного продукту.

Оцінка ефективності запропонованого туру підтвердила його значний соціальний, освітній, туристичний та економічний потенціал. Соціальний ефект полягає у популяризації історико-культурної спадщини України, розвитку патріотичної свідомості молоді та підтримці внутрішнього туризму. Освітній ефект проявляється через підвищення рівня засвоєння історичних знань завдяки використанню інтерактивних методів навчання та елементів гейміфікації. Туристичний ефект полягає у підвищенні привабливості Білгорода-Дністровського як туристичної дестинації та розширенні асортименту молодіжних туристичних продуктів регіону. Економічна ефективність реалізації туру визначається можливістю отримання стабільного прибутку, збільшенням туристичних потоків, активізацією діяльності об'єктів туристичної інфраструктури міста та створенням передумов для подальшого розвитку молодіжного туризму в Одеській області. За умови проведення хоча б двох турів на місяць прогнозований річний прибуток може перевищити 180 тис. грн., що підтверджує перспективність впровадження даного туристичного продукту.

Отже, розроблений одноденний молодіжний квест-тур «Таємниці Аккермана» для здобувачів ОНТУ є сучасним інноваційним туристичним продуктом, який поєднує освітню, пізнавальну та рекреаційну складові, відповідає сучасним тенденціям цифровізації туризму, забезпечує позитивний соціально-економічний ефект та може бути рекомендований до практичного впровадження в діяльність закладів вищої освіти, туристичних підприємств та молодіжних організацій.

ВИСНОВКИ

У роботі досліджено теоретичні та практичні напрями розвитку молодіжного туризму як важливої складової туристичної індустрії України та розроблено інноваційний туристичний продукт у форматі одноденного квест-туру для здобувачів вищої освіти.

У результаті проведеного дослідження встановлено, що молодіжний туризм є одним із найбільш динамічних сегментів світового туристичного ринку, який характеризується високою мобільністю, прагненням до нових вражень, активного відпочинку, саморозвитку та соціальної взаємодії. Узагальнення наукових підходів дозволило уточнити сутність поняття «молодіжний туризм» як виду туристичної діяльності, орієнтованого на задоволення освітніх, культурно-пізнавальних, рекреаційних та комунікативних потреб молодих людей віком від 16 до 35 років. Визначено, що основними мотиваційними чинниками молодіжних подорожей є прагнення до самореалізації, отримання нових знань, знайомства з культурною спадщиною, активного дозвілля та використання сучасних цифрових технологій під час подорожей.

Дослідження світових тенденцій розвитку молодіжного туризму показало зростання популярності цифрових сервісів, індивідуалізованих туристичних продуктів, подієвого, освітнього, гастрономічного, екологічного та квест-туризму. Особливого значення набувають інтерактивні формати подорожей, які поєднують елементи навчання, розваг та командної взаємодії.

Проаналізовано сучасний стан молодіжного туризму в Україні. Встановлено, що молодіжний сегмент поступово стає важливим напрямом розвитку внутрішнього туризму, однак його потенціал реалізований не повною мірою. Серед основних проблем розвитку молодіжного туризму визначено недостатній рівень туристичної інфраструктури, обмежені фінансові можливості молоді, недостатню кількість спеціалізованих

туристичних продуктів, низький рівень цифровізації окремих туристичних послуг та негативний вплив воєнного стану на функціонування туристичної сфери. Водночас дослідження підтвердило наявність значного потенціалу для розвитку внутрішніх молодіжних подорожей завдяки багатій історико-культурній спадщині України, розвитку цифрових технологій та зростанню інтересу молоді до активних форм відпочинку.

На основі проведеного аналізу в третьому розділі розроблено інноваційну молодіжну туристичну програму та маршрут одноденного квесту «Таємниці Аккермана» для здобувачів вищої освіти Одеського національного технологічного університету. Концепція туру ґрунтується на поєднанні історико-пізнавальної екскурсії з елементами командної гри, що дозволяє підвищити рівень залучення молоді до процесу пізнання культурної спадщини.

Розроблений маршрут охоплює основні туристичні об'єкти Білгород-Дністровського, зокрема Аккерманську фортецю, краєзнавчий музей, територію античного міста Тіра, парк Перемоги, Ротонду, маєток Ярошевича та інші історичні локації. Для кожного об'єкта створено тематичні квестові завдання, спрямовані на розвиток логічного мислення, командної взаємодії та засвоєння історичних знань у неформальній формі.

Важливою складовою проєкту стало використання сучасних цифрових технологій, зокрема QR-кодів, мобільних додатків, електронних маршрутних листів та інтерактивних елементів гейміфікації, що відповідає сучасним тенденціям розвитку молодіжного туризму та підвищує привабливість туристичного продукту для цільової аудиторії.

Проведені організаційно-економічні розрахунки підтвердили доцільність реалізації запропонованого туру. Загальна собівартість туристичного продукту для групи з 20 осіб становить 30360 грн. За умови встановлення рівня рентабельності 20 % вартість реалізації групового туру складає 36432 грн., а ціна на одного учасника - близько 1822 грн. Рекомендована ринкова ціна становить 1900 - 2000 грн. на одну особу, що

забезпечує конкурентоспроможність продукту та отримання прибутку організатором.

Оцінка ефективності проєкту показала його комплексну результативність. Соціальна ефективність проявляється у популяризації культурної спадщини, розвитку комунікативних навичок молоді та підтримці внутрішнього туризму. Освітня ефективність полягає у формуванні історичних знань, розвитку критичного мислення та використанні принципів неформальної освіти. Туристична ефективність виражається у підвищенні туристичної привабливості м. Білгорода-Дністровського, популяризації Аккерманської фортеці та розширенні асортименту молодіжних туристичних продуктів регіону. Економічна ефективність підтверджується позитивними показниками рентабельності, можливістю масштабування проєкту та його подальшого впровадження на ринку туристичних послуг.

Отже, розроблений молодіжний квест-тур «Таємниці Аккермана» для здобувачів ОНТУ є інноваційним, конкурентоспроможним та практично орієнтованим туристичним продуктом, який може бути використаний туристичними підприємствами, закладами вищої освіти та молодіжними організаціями для розвитку внутрішнього молодіжного туризму в Україні. Його впровадження сприятиме популяризації історико-культурної спадщини м. Білгорода-Дністровського, активізації туристичних потоків та формуванню сучасних форматів молодіжних подорожей в умовах цифрової трансформації туристичної галузі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Долішній М.І. Туристичний ринок: особливості молодіжного сегменту. – Львів: Вид-во ЛНУ, 2019.
2. Кабінет Міністрів України. Про схвалення Національної молодіжної стратегії до 2030 року: розпорядження від 12.02.2021 № 161-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/161-2021-p>
3. Кабінет Міністрів України. Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року: розпорядження від 16.03.2017 № 168-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2017-p>
4. Кисіль В. І. Організація туристичних подорожей. — Львів: Видавництво ЛНУ, 2018. — 210 с.
5. Ковальова О.Є. Молодіжний туризм як фактор соціального розвитку // Туризмознавчі студії. – 2020. – №1. – С. 45–52.
6. Добрянська Н.А. Сучасний стан та перспективи розвитку морського круїзного туризму в Одеській області / Н. А. Добрянська, А. С. Володівщук, Р. А. Добрянський // Економічний журнал Одеського політехнічного університету. – 2019. – № 4 (10). – С. 50-56. – Режим доступу до журн.: <https://economics.opu.ua/ejoru/2019/No4/50.pdf>. DOI: 10.5281/zenodo.6483207
7. Ковальчук А. С. Теоретичні основи молодіжного туризму // Туристична індустрія України. — 2020. — №2. — С. 55–59.
8. Мальська М. П., Стадник І. В. Туризмознавство: підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 432 с.
9. Офіційний сайт Всесвітня туристична організація (ЮНВТО). URL: <http://www.unwto.org>
10. Потравна О.В. Організація туристичних подорожей для молоді: виклики та перспективи // Економіка і туризм. – 2021. – №4. – С. 34–40.
11. Про основи молодіжної політики: Закон України від 17.12.2020 № 1414-IX. Відомості Верховної Ради України. 2021. № 5. Ст. 32.

12. Про туризм: Закон України від 15.09.1995 № 324/95-ВР (в редакції зі змінами). Відомості Верховної Ради України. 1995. № 31. Ст. 241.

13. Смирнов І. В. Молодіжний туризм: сучасний стан та перспективи. — Київ: Туризм і рекреація, 2021. — 134 с.

14. Спеціалізований туризм [Текст] : навч. посіб. у 3-х ч. Ч. 1 / Н. А. Добрянська, С. Г. Ярьоменко, С. С. Шекера та ін. ; Одес. нац. технол. ун-т. - Одеса, 2024. - 160 с. <https://card-file.ontu.edu.ua/items/93c44311-7ec6-4a69-b40c-2f08c9ce4188>

15. Спеціалізований туризм [Текст] : навч. посіб. у 3-х ч. Ч. 2 / Н. А. Добрянська, Ф. А. Трішин, І. С. Калмикова та ін. ; Одес. нац. технол. ун-т. - Одеса, 2024. - 254 с. <https://card-file.ontu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/b34f8a08-66d3-4a6f-93d5-a8cbc265d771/content>

16. Спеціалізований туризм [Текст] : навч. посіб. у 3-х ч. Ч. 3 / Н. А. Добрянська, Г. О. Саркісян, О. В. Шепелева та ін. ; Одес. нац. технол. ун-т. - Одеса, 2024. - 120 с. <https://card-file.ontu.edu.ua/items/01200a84-8b28-4ed3-9dbf-ed099047dbd5>

17. Шевченко О. І. Соціальні аспекти молодіжного туризму // Науковий вісник МДУ. 2018. № 2(38). С. 56–60.

18. Шпільрейн Е. Мотивація туристичної діяльності молоді // Туризм і регіональний розвиток. 2020. № 1. С. 12–17.

19. Statista. Youth travel motivations in Europe 2023. — <https://www.statista.com>

20. UNWTO. Global Code of Ethics for Tourism. — URL: <https://www.unwto.org/global-code-of-ethics-for-tourism>

21. UNWTO. Global Report on Youth Travel. — Madrid: World Tourism Organization, 2023.

22. UNWTO. Tourism Transformed at UNWTO Ministers' Summit. — 2022. — URL: <https://www.unwto.org/news/tourism-transformed-at-unwto-ministers-summit>

23. UNWTO. UNWTO Gets Set to Host First Global Youth Tourism Summit. – 2022. – URL: <https://www.unwto.org/news/unwto-gets-set-to-host-first-global-youth-tourism-summit>

24. UNWTO. Youth Tourism and Global Trends Report. – Madrid : UNWTO, 2023. – 68 p. – URL: <https://www.unwto.org/publication/youth-tourism-and-global-trends-report>

25. U-Report Україна. Опитування: Мотивація до подорожей серед молоді. – 2022. – <https://ukraine.ureport.in>

26. Erasmus+ Programme Guide 2023 // European Commission. URL: <https://erasmus-plus.ec.europa.eu>.

27. Youth and the World Heritage Convention // UNESCO World Heritage Centre. 2020. URL: <https://whc.unesco.org/en/activities/47>.

28. Dobrianska N., Nikoliuk O., Lebedieva V. Organizational and economic measures of tourism development on the example of the Avangard United Territorial Community of Odessa region// Food Industry Economics. 2019. Vol.11, Issue 3. P. 88-96
<https://journals.onaft.edu.ua/index.php/fie/article/view/1466/1674>
<https://doi.org/10.15673/fie.v11i3.1466>

29. Dobrianska N.A. Analysis of illegal migration and government policy to eliminate it / N. A. Dobrianska, A. A. Demyanyuk, V. O. Shvets // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2021. – № 2 (54). – С. 24-31. – Режим доступу до журн.: <https://economics.net.ua/files/archive/2021/No2/24.pdf>. DOI: 10.15276/ETR.02.2021.3. DOI: 10.5281/zenodo.5115796.

30. Dobrianska N.A. Global migration trends, its causes and consequences for the country in the context of globalization / N. A. Dobrianska, O. M. Halytskyi, A. V. Makodzeb // Економічний журнал Одеського політехнічного університету. – 2021. – № 3 (17). – С. 35-42. – Режим доступу до журн.: <https://economics.net.ua/ejopu/2021/No3/35.pdf>. DOI: 10.15276/EJ.03.2021.5. DOI: 10.5281/zenodo.5751056

31. Добрянська, Н., Саркісян, Г., Ніколюк, О., & Єланська, К. (2021). Аналіз міжнародного ринку готельних послуг: проблеми і тенденції розвитку. *Food Industry Economics*, 13(4).
<https://doi.org/10.15673/fie.v13i4.2193>

32. Dobrianska N.A. International and state regulation of migration processes and development of their strategies and development of its strategy / N. A. Dobrianska, O. V. Nikoliuk, N. V. Pryliepina // *Економіка: реалії часу*. Науковий журнал. – 2021. – № 3 (55). – С. 29-40. – Режим доступу до журн.: <https://economics.net.ua/files/archive/2021/No3/29.pdf>. DOI: 10.15276/ETR.03.2021.4. DOI: 10.5281/zenodo.6506189

33. Добрянська Н.А. Діджиталізація та смартизація як основні інструменти відновлення економіки підприємств / Н. А. Добрянська, Е. П. Янгулов // *Економічний журнал Одеського політехнічного університету*. – 2022. – № 1 (19). – С. 27-34. – Режим доступу до журн.: <https://economics.net.ua/ejoru/2022/No1/27.pdf>. DOI: 10.15276/EJ.01.2022.3. DOI: 10.5281/zenodo.7217434.

34. Добрянська Н. А., Лебедєва В. В., Крупіца І. В., Черноусова С. С. Аналіз ресурсного забезпечення оздоровчо-лікувальних туристичних дестинацій для дітей в умовах нестабільної геополітичної ситуації. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2022. Том 7. № 4. С. 134-139 http://ujae.org.ua/wp-content/uploads/2023/03/ujae_2022_r04_a19.pdf.

35. Dobrianska N.A., Lebedieva V.V., Krupitsa I.V., Dombrovska V.M. State regulation of medical and health facilities. *Ukrainian Journal of Applied Economics and Technology*. 2022. Volume 7. № 3, pp. 197-205.

36. Добрянська Н. А., Саркісян Г. О., Крупіца І. В., Нікіфорова С. І. Шляхи збільшення екотуристичних послуг на міжнародному туристичному ринку. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2023. Том 8. № 4. С. 215 – 220. <http://ujae.org.ua/shlyahy-zbilshennya-ekoturystychnyh-poslug-na-mizhnarodnomu-turystychnomu-ryнку/>

37. Dobrianska N.A. Innovation as a Tool for Making Management Decisions in the Tourism and Hospitality Industry Regarding Optimization and Modernization at the International Level / N.A. Dobrianska, S.S. Chernousova, L.R. Salenko // Економічний журнал Одеського політехнічного університету. – 2023. – № 4(26). – С. 14-21. – Режим доступу до журн.: <https://economics.net.ua/ejopu/2023/No4/14.pdf>. DOI: 10.15276/EJ.04.2023.2. DOI: 10.5281/zenodo.10370898.

38. Dobrianska N.A. Analysis of the Need for Regional Health and Treatment Tourist Destinations for Children / N.A. Dobrianska, S.S. Chernousova, L.R. Salenko // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2024. – № 1 (71). – С. 87-95. – Режим доступу: <https://economics.net.ua/files/archive/2024/No1/87.pdf>. DOI: 10.15276/ETR.01.2024.11. DOI: 10.5281/zenodo.10982674

39. Шепелева О.В., Саркісян Г.О., Добрянська Н. А. Комплексний аналіз потенціалу ревіталізації об'єктів Дніпропетровської області для розвитку туризму / Географія та туризм. 2024. Вип. 73, С. 9-17 <https://doi.org/10.17721/2308-135X.2023.73.9-17>

40. Dobrianska N.A. Analysis of the Need for Regional Health and Treatment Tourist Destinations for Children / N.A. Dobrianska, S.S. Chernousova, L.R. Salenko // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2024. – № 1 (71). – С. 87-95. – Режим доступу: <https://economics.net.ua/files/archive/2024/No1/87.pdf>. DOI: 10.15276/ETR.01.2024.11. DOI: 10.5281/zenodo.10982674.

41. Dobrianska N.A. The Role of Tourism for People with Disabilities in Social Integration / N.A. Dobrianska, D.S. Kurchenko, O.O. Nesterchuk // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2024. – № 3 (73). – С. 44-52. – Режим доступу: <https://economics.net.ua/files/archive/2024/No3/44.pdf>. DOI: 10.15276/ETR.03.2024.5. DOI: 10.5281/zenodo.12692145.

42. Добрянська Н. А., Лебедева В. В., Крупіца І. В., Шашина А. В. Міжнародне регулювання туристської діяльності Китаю як основа

застосування досвіду для вітчизняної економіки. Український журнал прикладної економіки та техніки. 2024. Том 9. № 1. С. 256 – 261. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2024-1-43> <http://ujae.org.ua/mizhnarodne-regulyuvannya-turystskoyi-diyalnosti-kytayu-yak-osnova-zastosuvannya-dosvidu-dlya-vitchyznyanoi-ekonomiky/>

43. Добрянська Н. А., Саркісян Г. О., Ліганенко М. Г., Орлова Н. В. Розвиток SMART-туризму: міжнародні та регіональні аспекти. Український журнал прикладної економіки та техніки. 2024. Том 9. № 2. С. 255 – 260. <http://ujae.org.ua/rozvytok-smart-turyzmu-mizhnarodni-ta-regionalni-aspekty/>

44. Добрянська Н.А., Курченко Д.С. Ключові проблеми публічного управління туристичними ресурсами регіонів у контексті екологічної стійкості / Інвестиції: практика та досвід, № 3/2025, с. 207-212, doi: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2025.3.207>

45. Добрянська, Н., Лебедева, В., & Курченко, Д. (2024). Сталий розвиток регіонів через публічне управління туризмом: механізми, виклики та перспективи. *Food Industry Economics*, 16(4), 47-52. <https://doi.org/10.15673/fie.v16i4.3064>

46. Державне агентство розвитку туризму України. Статистичні дані щодо розвитку внутрішнього туризму URL: <https://www.tourism.gov.ua>

47. Державна служба статистики України. Туризм в Україні: статистичний збірник. – Київ: Держстат України, 2024. – 90 с. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>

48. Туроператор молодіжного туризму: ваш квиток у світ пригод! URL: <https://mtourism.com.ua/en/about-en/company-en>

49. Шикіна О. В. Квест-атракції як нове покоління туристичних послуг / О. В. Шикіна // Матеріали VII міжнародної науково-практичної конференції «Туристичний та готельно-ресторанний бізнес в Україні: проблеми розвитку та регулювання»: 24-25 березня 2016 року, м. Черкаси: у 2-х томах / М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. – Черкаси: Видавець Чабаненко Ю. А., 2016. – Т. 1. - С. 140-143.

50. Шикіна О. В. Шляхи підвищення привабливості регіону за рахунок розвитку квест-атракцій / О. В. Шикіна // Глобальні та національні проблеми економіки. – Миколаїв, 2016. – Випуск №9. - С. 460-464.

51. Корецький К. О. Розвиток квест – екскурсій як перспективна ніша квест – атракцій / Туристичний та готельно-ресторанний бізнес: світовий досвід та перспективи розвитку для України: Матеріали круглого столу та студентської науково-практичної конференції (м. Одеса, 12 квітня 2018 р.) // Одеський національний економічний університет. – Одеса: ОНЕУ, 2018. – с. 379- 383

52. Що таке квест і квест-кімната / Gepard URL: <http://quest.gepard.ua/uk/chto-takoe-kvest-i-kvest-komnata/>.

53. Краєзнавчий музей, Білгород-Дністровський URL:https://rest.guru.ua/belgorod_dnestrovskij/places/754-kraevedcheskij_muzej_belgorod_dnestrovskij/

54. Екскурсія. Святе джерело Іоанна Сочавського Нового URL: https://vzatoku.com/otdyh_jekskursii_zatoka/182-ekskursiya-k-svyatomu-istochniku-ioanna-sochavskogo-novogo-v-belgorod-dnestrovskom.html

55. Олександрівські казарми URL: <https://zruchno.travel/ObjectEntity/ObjectEntity?lang=ru&idCrm=b5d779ad-6498-7b4a-8fa9-58ec9f8ef7c1>

56. Давнє місто Тіра - Турправда URL: https://www.turpravda.ua/places/ua/belgorod_dnestrovskiy/Drevnij_gorod_Tira-s5360/

57. Особняк Ярошевіча URL: <https://zruchno.travel/ObjectEntity/ObjectEntity?idCrm=13db01bc-fd0a-b8ba-1bf9-59034e6f624b&lang=ru>

58. Грецька церква URL: https://ua.igotoworld.com/ru/poi_object/70268_grecheskaya-cerkov-belgorod-dnestrovskiy.htm

59. Свято-Вознесенський собор URL:
https://ua.igotoworld.com/ru/poi_object/70277_svyato-voznesevskiy-sobor-belgorod-dnestrovskiy.htm
60. На берегах Дністровського лиману URL:
<http://viknaodessa.od.ua/newspaper/news/?6871>
61. Білгород-Дністровський. Вірменська церква. Україна.
Інкогніто. URL: <http://ukrainaincognita.com/odeska-oblast/bilgorod-dnistrovskiy-raion/bilgorod-dnistrovskiy/bilgorod-dnistrovskiy-virmenska-tser>
62. Скіфська могила (Білгород-Дністровський) - ТурПравда URL:
https://www.turpravda.ua/places/ua/belgorod_dnestrovskiy/Skifskaja_mogila-s5361/
63. Акерманська фортеця URL:
http://dorogovkaz.com/stati_akkermanskaja_krepost.php

ДОДАТКИ

НАУКОВА ПРАЦЯ

Міжнародна науково-практична конференція молодих вчених та здобувачів вищої освіти «Розвиток туристичного бізнесу та рекреації: досвід, сучасні виклики та майбутні орієнтири», 15-16 квітня 2026 р., ОНТУ

кафедра
туристичного
бізнесу та
рекреації
ОНТУ

DEP.TOUR

Матеріали

II Міжнародної науково практичної
конференції молодих вчених та здобувачів
вищої освіти
"Розвиток туристичного бізнесу та
рекреації: досвід, сучасні виклики та
майбутні орієнтири"

Міжнародні партнери з Молдови, Румунії, Болгарії, Польщі

 15–16 квітня 2026

Робочі мови:
українська, англійська

м. Одеса, вул. Змієнка 1/3   konferenz.dep.tour.ontu@gmail.com   www.tourism.ontu.edu.ua

II Міжнародна науково-практична конференція молодих вчених та здобувачів вищої освіти
«Розвиток туристичного бізнесу та рекреації: досвід, сучасні виклики та майбутні орієнтири»

якості в індустрії гостинності.....	
<i>Соловйова М.І.</i> Перспективи та виклики розвитку жіночого соло-туризму.....	52
<i>Соловей С.П.</i> Розвиток еногастрономічного туризму як засобу підтримки локальних економік у повсякденних умовах.....	54
<i>Скіба В.С.</i> Стан та перспективи розвитку гастрономічного туризму в Україні.....	56
<i>Сподицький Я.Ю., Єсаличева А.С.</i> Соціальна інфраструктура Одеси як туристичної дестинації: якісна оцінка споживачів.....	58
<i>Спалачева К.А.</i> Чехія як провідний центр лікувально-оздоровчого туризму в Європі.....	59
<i>Чібуков С.С.</i> Перспективи організації винних турів на виноробні «Шато Піно» в Одеській області.....	62
<i>Яценко В.В.</i> Вплив соціальних мереж на формування «інстаграмних міст» та локацій як нового тренду розвитку туристичного бізнесу.....	64
СЕКЦІЯ 2 ІННОВАЦІЇ У СФЕРІ ТУРИЗМУ, РЕКРЕАЦІЇ ТА ГОСТИННОСТІ	
<i>Базрій М.В.</i> Інновації в сервісі як чинник формування позитивного туристичного досвіду.....	66
<i>Данузалова О.С.</i> Молодіжний туризм в Туреччині як тренд сучасної туристичної індустрії.....	67
<i>Зосименко О.Р.</i> Дайвінг-туризм в Австралії.....	69
<i>Карпович Н.О.</i> Екотуризм як інноваційний напрям розвитку сталого туризму.....	71
<i>Коберник А.В.</i> Роль інтерактивних елементів екскурсій у залученні сімейної аудиторії до вивчення етнокультури.....	73
<i>Кузьмівська К.С.</i> Wellness-туризм як інструмент стабілізації психоемоційного стану: передумови для створення рекреаційної програми.....	75
<i>Лавровська Н.Г.</i> Синергія спорту, рекреації та туризму у формуванні стратегічної моделі оздоровчого туризму.....	77
<i>Маломан С.П.</i> Інноваційні маркетингові інструменти просування туристичних дестинацій у глобальному цифровому просторі.....	79
<i>Махова А.Д.</i> Молодіжний туризм як інноваційний напрям розвитку туристичної індустрії України.....	81
<i>Ніколаєв М.В.</i> Організація професійних танцювальних фестивалів.....	83
<i>Оруджбеєв Р.</i> Популяризація спортивних турів в Закарпатті.....	84
<i>Палтусова А.Р.</i> Кінотуризм нового формату: вплив дубляжу та звукового супроводу на туристичну привабливість локацій.....	86

7

технології значно підвищують ефективність маркетингових стратегій та дозволяють туристичним організаціям швидко реагувати на зміни туристичного попиту.

Не менш важливим інструментом цифрового маркетингу є використання відео контенту та інтерактивних мультимедійних технологій. Сучасні туристичні компанії активно використовують технології AI для створення візуального контенту, який демонструє культури та природні особливості туристичних дестинацій. Наприклад, у Південній Кореї було реалізовано інноваційний маркетинговий проєкт, у рамках якого туристичні об'єкти країни були представлені у стилі відомих художників, що дозволило створити унікальний візуальний образ туристичної дестинації та привернути увагу міжнародної аудиторії.

Таким чином, аналіз проведеного досвіду американських та азійських туристичних організацій свідчить, що інноваційні маркетингові інструменти відіграють ключову роль у просуванні туристичних дестинацій у глобальному цифровому просторі. Використання AI, цифрових платформ, соціальних медіа, інтерактивного контенту та персоналізованих маркетингових стратегій дозволяє значно підвищити ефективність комунікації з потенційними туристами та сформувати позитивний імідж туристичних територій на міжнародному ринку. У перспективі розвиток цифрових технологій сприятиме подальшій трансформації маркетингових стратегій у туризмі, що передбачає ширше використання віртуальної та доповненої реальності, аналітики великих даних, AI та інтелектуальних туристичних платформ. Інтеграція цих інноваційних інструментів у систему управління туристичними дестинаціями створює нові можливості для формування конкурентоспроможних туристичних продуктів та забезпечує сталий розвиток туристичної індустрії у глобальному цифровому середовищі.

Науковий керівник:

*к.т.н., доцент кафедри туристичного бізнесу та рекреації ОНУ Трішин Ф.А.
к.е.н., доцент кафедри туристичного бізнесу та рекреації ОНУ Шекера С.С.*

МОЛОДІЖНИЙ ТУРИЗМ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ НАПРЯМ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ УКРАЇНИ

*Махова А.Д., спец. 242 «Туризм», СВО «Бакалавр»
Одеський національний технологічний університет, м. Одеса, Україна*

Трансформації у світовій туристичній індустрії засвідчують зростання ролі молоді як носія нових моделей туристичної поведінки, цифрових практик і запитів на досвід. Для України, що перебуває у фазі повного відновлення та євроінтеграції, молодіжний туризм набуває стратегічного значення, оскільки посідає економічні, соціальні та культурні ефекти, активізує локальні дестинації та формує позитивний імідж територій.

У сучасній науковій парадигмі молодіжний туризм розглядається не як вузький віковий сегмент ринку, а як інноваційна поведінкова модель споживання туристичних послуг, що трансформує саму структуру туристичного продукту. Аналітичні матеріали World Tourism Organization наголошують, що молодіжні тренди є провідником сталих практик у туризмі, активно підтримують локальну економіку, креативні індустрії та соціальне підприємництво. Молоді туристи частіше обирають досвід, який має освітню, культурну або соціальну цінність, а не лише рекреаційну складову.

Дослідження European Travel Commission демонструють, що рушіями молодіжної мобільності в Європі виступають події: заходи, фестивалі, культурні маршрути та міські креативні простори. Саме події формують короткострокові, але інтенсивні туристичні потоки, які є економічно вигідними для дестинацій.

81

Важливим чинником виступають освітні обміни в межах програми Erasmus+, що створюють новий тип туриста - мобільного студента, для якого подорож є продовженням освітнього процесу. Окремі форми гібридний попит на послання навчання, культурного пізнання та рекреації, що безпосередньо впливає на архітектуру сучасних молодіжних турів.

Молодіжна аудиторія відзначається домінуванням експерієнс-орієнтованої мотивації. Для неї пріоритетними є емоції, автентичність, соціальна взаємодія та можливість самовираження через подорож. Високий рівень цифрової грамотності зумовлює пошук інтеграцію онлайн-інструментів у процес планування подорожі: від пошуку інформації та бронювання до створення користувацького контенту (UGC) і формування тредів.

Молодь обирає події, освітні, волонтерські та креативні формати подорожей. Таким чином, класичний туристичний продукт (проживання + екскурсія) трансформується у гібридні програми, де ключову роль відіграє активна участь туриста у подіях, воркшопів, соціальних ініціатив, креативних активностях.

Провідні українські міста та регіони демонструють наявність ресурсної бази для розвитку інноваційних молодіжних маршрутів. Львів виступає прикладом синергії фестивальної культури, креативних просторів, урбан-екскурсій та гастрокультури. Київ посідає урбаністичну, подільську, IT-квартери та освітні хаби, формуючи попит на інтенсивні city-break формати. Закарпатська область пропонує автентичні гастрономічні, еко- та етноформати, що відповідають запитам молоді на локальність і досвід. Одеса інтегрує морський відпочинок із місцевими подіями та креативними ініціативами.

На сучасному ринку формуються такі формати:
edutainment-тури - синергія навчання та подорожі через воркшопи, лекції, рефлексії;

- event-тури - поїздки, прив'язані до фестивалів, форумів, культурних подій;
- волонтерські тури - участь у відновленні спадщини, екологічних акцій;
- digital-маршрути - квести, AR-екскурсії, інтерактивні карти;
- Beside-формати для студентів - поєднання освітніх потреб і дозвілля.

Цифровізація є ключовою умовою функціонування молодіжного туризму. Соціальні мережі, мобільні застосунки маршрутів, гейміфікація досвіду та UGC-контент формують нову модель маркетингу дестинацій. Інформація про локації поширюється не через традиційну рекламу, а через досвід самих мандрівників, що створює ефект вірусності та довіри.

Розвиток молодіжного туризму стимулює діяльність малих і середніх підприємств, креативних індустрій, локальних виробників та сервісних бізнесів. Молодь активно долучається до волонтерських і культурних ініціатив, що сприяє збереженню спадщини та соціальній згуртованості громад. Для дестинацій це означає швидке відновлення туристичних потоків і формування сучасного позитивного іміджу.

Молодіжний туризм в Україні постає як інноваційна модель розвитку туристичної індустрії, що інтегрує цифровізацію, подільську, освіту та креативні практики. Системна підтримка цього напрямку з боку бізнесу, громад, закладів вищої освіти та держави здатна прискорити відновлення туристичних потоків, активізувати локальну економіку та посилити інтеграцію України до європейського простору молодіжної мобільності.

Науковий керівник:

*д.с.н., професор, зав. кафедри туристичного бізнесу та рекреації ОНУ
Добрянська Н.А.
к.т.н., доцент кафедри туристичного бізнесу та рекреації ОНУ
Трішин Ф.А.*

82

Основні туристичні об'єкти міста Білгород - Дністровський

Аккерманська фортеця

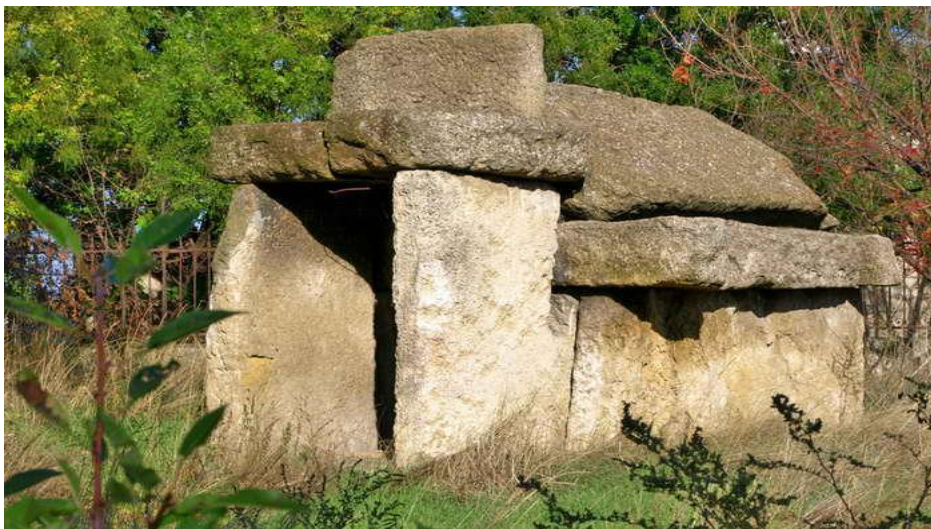
Вірменська церква

Білгород-Дністровський краєзнавчий музей

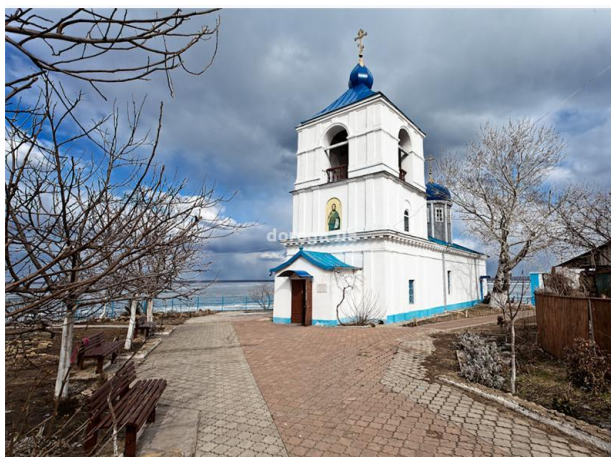
Церква Іоана Сучавського

Сарматський склеп

Олександрівські казарми

Грецька церква

Корпус Білгород- Дністровського державного аграрного технікуму,
(вул. Незалежності)

Білгород-Дністровське педагогічне училище

Білгород-Дністровське медичне училище

Парк Перемоги

Головний корпус Білгород-Дністровського державного аграрного технікуму

Білгород-Дністровський краєзнавчий музей

Масток Ярошевича

Ротонда

Місто Тира

Презентація результатів наукових досліджень до КРБ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра туристичного бізнесу та рекреації

Молодіжний туризм як інноваційний напрям розвитку туристичної індустрії України

Виконала здобувачка:
Анна МАХОВА

Керівник:
д.е.н, проф., зав.кафедри Добрянська Н.А.

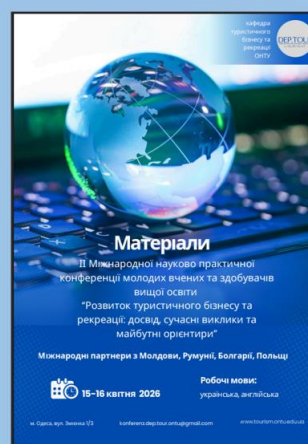
Одеса – 2026

Мета кваліфікаційної роботи: теоретичне обґрунтування та аналіз молодіжного туризму як інноваційного напрямку розвитку туристичної індустрії України і розробка практичних рекомендацій щодо його активізації

Об'єктом дослідження є процес розвитку молодіжного туризму в системі туристичної індустрії України.

Предметом роботи є теоретичні підходи, сучасні тенденції, інноваційні інструменти та практичні механізми організації й розвитку молодіжного туризму.

Апробація результатів наукового дослідження. Окремі положення проведеного дослідження були представлені та обговорені на II Міжнародній науково-практичній конференції молодих вчених та здобувачів вищої освіти «Розвиток туристичного бізнесу та рекреації: досвід, сучасні виклики та майбутні орієнтири», яка відбулася 15 - 16 квітня 2026 р. в ОНТУ

Сутність та понятійний апарат молодіжного туризму

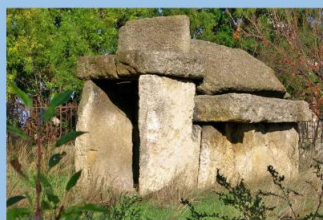
Поняття	Зміст
Молодіжний туризм	Вид туристичної діяльності, орієнтований на молодь як соціально-демографічну групу, що реалізує потреби у відпочинку, пізнанні, навчанні, соціальній взаємодії та особистісному розвитку.
Молодіжний турист	Особа віком орієнтовно 14 - 30 років, яка здійснює подорожі з рекреаційною, освітньою, культурною або соціальною метою, характеризується мобільністю та цифровою активністю.
Молодіжний туристичний продукт	Комплекс туристичних послуг і сервісів, адаптованих до потреб молоді, що включає розміщення, транспорт, екскурсії, освітні та розважальні компоненти.
Молодіжна туристична мобільність	Здатність молоді до активного переміщення в межах країни та за її межами з туристичною метою, що залежить від економічних, інфраструктурних та цифрових умов.
Цифрові туристичні сервіси для молоді	Сукупність технологічних рішень (онлайн-платформи, мобільні застосунки, системи бронювання, соціальні мережі), що забезпечують організацію та супровід подорожей.
Мотивація молодіжного туризму	Сукупність внутрішніх і зовнішніх чинників, що формують бажання молоді подорожувати (саморозвиток, пізнання, комунікація, емоційний досвід).
Туристичний попит молоді	Обсяг і структура потреб молодіжної аудиторії у туристичних послугах, сформовані під впливом доходів, стилю життя та цифрової поведінки.
Туристична пропозиція для молоді	Сукупність туристичних послуг, продуктів і маршрутів, які розробляються з урахуванням потреб молодіжного сегмента ринку.
Молодіжний туристичний ринок	Сегмент туристичної індустрії, що формує взаємодію попиту та пропозиції туристичних послуг, орієнтованих на молодь.
Інноваційність молодіжного туризму	Впровадження нових форматів подорожей, цифрових технологій, гейміфікації та інтерактивних туристичних продуктів.
Туристична активність молоді	Рівень залученості молоді до подорожей, частота поїздок та участь у різних формах туризму.
Молодіжні туристичні маршрути	Спеціально розроблені туристичні програми, адаптовані до інтересів, бюджету та стилю життя молоді.
Доступний (бюджетний) туризм для молоді	Форма туризму, що передбачає мінімізацію витрат на подорожі за рахунок економічних засобів розміщення, транспорту та сервісів.
Освітній молодіжний туризм	Вид туризму, пов'язаний із навчальними поїздками, стажуваннями, обмінами та неформальною освітою.
Культурний молодіжний туризм	Туристична діяльність, спрямована на ознайомлення з культурною спадщиною, традиціями та сучасною культурою інших регіонів і країн.

Стан та аналіз молодіжного туризму в Україні

Показник	2023р	2024р	2025р
Загальна кількість туристів, обслугованих туроператорами, млн. осіб	4,4	4,9	5,4
Частка внутрішнього туризму, %	71	74	77
Кількість внутрішніх туристів, млн. осіб	3,1	3,5	4,2
Зростання туристичного збору до базового року 2023р.), %	-	+23	+42
Середня частка молоді (18 - 35 років) у внутрішніх подорожах, %	39	41	42,5
Оцінна кількість молодіжних туристичних поїздок (внутрішній сегмент), млн. осіб	1,2	1,5	1,8
Частка коротких подорожей (1 - 3 дні), %	55	60	65
Міжнародний туризм молоді (обмежений сегмент)	низький / відновлення	помірне зростання	часткове зростання через освітні програми

Проблеми та бар'єри розвитку молодіжного туризму в Україні

Група бар'єрів	Основні проблеми	Прояви в Україні	Наслідки для молодіжного туризму
Інституційні	Відсутність чіткого статусу молодіжного туризму	Не виокремлений у держстатистиці як окремий сегмент; фрагментарне регулювання	Ускладнене стратегічне планування та фінансування; відсутність цільових програм розвитку
	Недостатня координація політики	Розпороченість між освітою, спортом, культурою	Низька ефективність державних заходів підтримки
Інфраструктурні	Нерівномірний розвиток туристичної інфраструктури	Концентрація сервісів у великих містах і туристичних центрах	Обмежена доступність подорожей у регіонах
	Дефіцит бюджетного розміщення	Недостатня кількість хостелів, кемпінгів у малих містах	Висока вартість подорожей для молоді
	Слабка інтеграція маршрутів	Відсутність комплексних молодіжних туристичних маршрутів	Зниження привабливості внутрішніх подорожей
Економічні	Низька платоспроможність молоді	Обмежені доходи, залежність від сім'ї / стипендій	Орієнтація на короткі та дешеві подорожі
	Висока вартість туристичних послуг	Дорожняча транспорту та проживання	Скорочення тривалості та частоти подорожей
	Недостатність пільг і знижок	Фрагментарні студентські тарифи	Обмежена доступність туристичних продуктів
Безпекові	Воєнний стан	Ризики переміщення, обмеження в окремих регіонах	Зменшення мобільності та туристичних потоків
Маркетингові	Страхові та логістичні ризики	Подорожчання логістики та сервісів	Зростання вартості подорожей
	Слабкий туристичний бренд для молоді	Недостатня промоція внутрішніх маршрутів	Низька мотивація до внутрішнього туризму
Інформаційні	Обмежені цифрові кампанії	Недостатня інтеграція сучасного контенту	Втрата потенційної молодіжної аудиторії
	Фрагментованість цифрових сервісів	Відсутність єдиної платформи для молодіжного туризму	Ускладнене планування подорожей
	Нерівний доступ до інформації	Різна якість цифрової інфраструктури в регіонах	Зниження ефективності туристичних рішень

В м. Білгород – Дністровському квест – екскурсії майже нерозповсюдженні, є лише поодинокі випадки, де їх проводять. Тому пропонуємо розробити та запропонувати до впровадження проведення квест – екскурсії в м. Білгород – Дністровський.

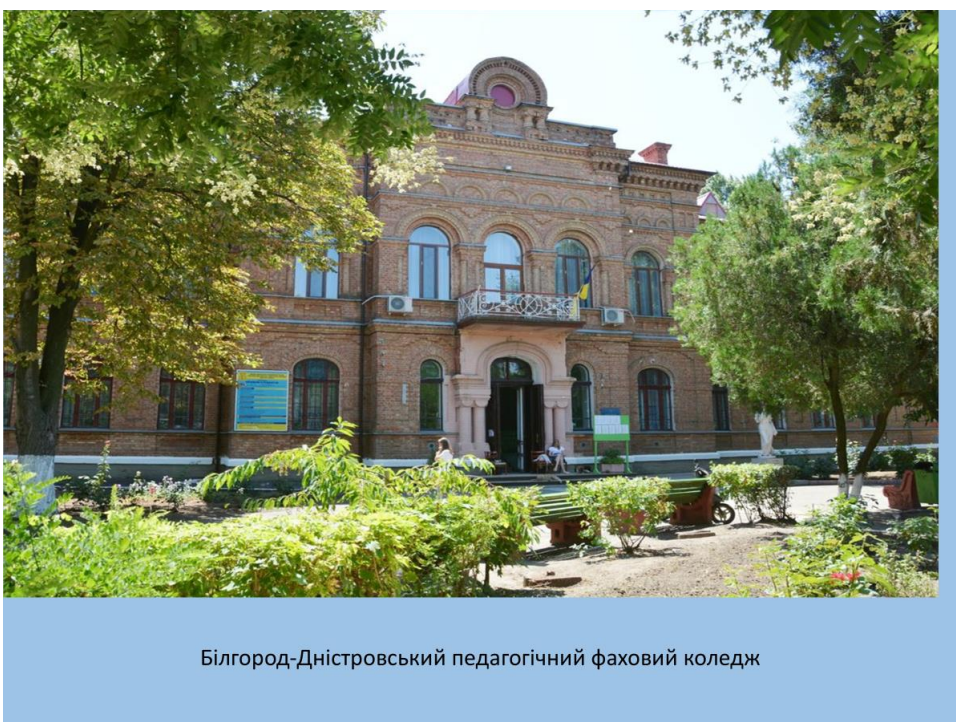
Пропонуємо інноваційну молодіжну туристичну програму та маршрут одноденного квест-туру «Тамниці Аккермана» для здобувачів вищої освіти Одеського національного технологічного університету.

**Загальні характеристики авторського одноденного молодіжного квест-туру
«Тасмниці Аккермана»**

Показник	Значення
Вид маршруту	Молодіжний пізнавально-квестовий
Тривалість	1 день
Категорія учасників	Студенти ОНТУ (17 - 25 років)
Кількість учасників	20 осіб
Спосіб пересування	Автобусно-пішохідний
Загальна протяжність маршруту	близько 175 км
Пішохідна частина	близько 5 км
Кількість квестових локацій	9
Основний туристичний об'єкт	Аккерманська фортеця
Тематика	Історико-пізнавальний молодіжний квест-тур
Форма проведення	Командна інтерактивна екскурсія

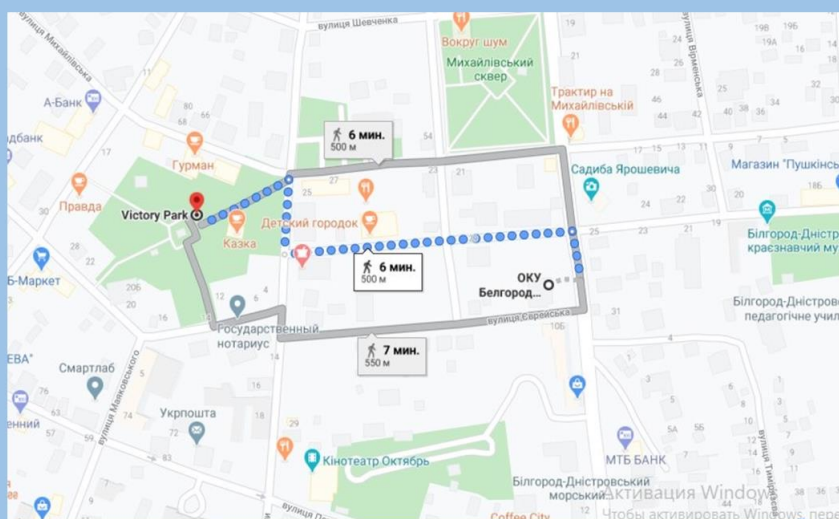
**Програма одноденного молодіжного квест-туру «Тасмниці Аккермана»
для здобувачів ОНТУ**

Час	Об'єкт	Зміст екскурсії	Квестове завдання	Тривалість
09:00–09:20	Збір групи (ОНТУ)	Інструктаж, поділ на команди, видача маршрутних листів, пояснення правил гри	Отримати «Карту Аккермана» та розшифрувати перше завдання (QR-код-загадка)	20 хв
09:20–09:50	Білгород-Дністровський державний аграрний технікум	Історія закладу, роль у підготовці кадрів, сучасна інфраструктура	Знайти «ключове слово» у бібліотеці/на території (зашифроване у підказках)	30 хв
09:50–10:20	Білгород-Дністровське педагогічне училище	Історія педагогічної освіти, розвиток навчального закладу	Вікторина «Освітній код міста» (5 питань на логіку)	30 хв
10:20–10:50	Білгород-Дністровське медичне училище	Формування медичної освіти, внесок у розвиток міста	Розшифрувати «медичний шифр» (ребус + асоціативне завдання)	30 хв
10:50–11:20	Парк Перемоги	Історія створення парку, символіка післявоєнної доби	Знайти 3 історичні об'єкти та виконати фото-квест «Артефакти пам'яті»	30 хв
11:20–11:50	Білгород-Дністровський аграрний технікум (другий корпус/історична локація)	Розвиток аграрної освіти, роль у регіоні	Логічне завдання: «Збери аграрний ландшафт розвитку» (послідовність карток)	30 хв
11:50–12:20	Обідня перерва (центр міста)	Вільний час, харчування	Бонус-квест: знайти 1 місцевий гастрономічний продукт і зробити опис	30 хв
12:20–13:00	Білгород-Дністровський краснавчий музей	Історія Тіри, середньовіччя, розвиток міста	QR-квест у залах музею: знайти 3 експонати за підказками	40 хв
13:00–13:40	Масток Ярошевича	Архітектурна спадщина XIX ст., історія родини	Фото-квест «Архітектурні деталі» + пошук символу родини	40 хв
13:40–14:10	Ротонда (міський сквер)	Історія міського дозвілля, культурний простір міста	Інтерактив: «Музична/поетична хвилинка» + розгадка фінального коду	30 хв
14:10–14:50	Античне місто Тіра	Давньогрецьке місто, археологічна спадщина	Фінальний квест: «Скарб Тіри» (комплексна загадка з усіх локацій)	40 хв
14:50–15:10	Підбиття підсумків	Рефлексія, обговорення результатів, нагородження	Визначення переможців квесту + сертифікати	20 хв

Білгород-Дністровський медичний фаховий коледж

Маршрут від Білгород-Дністровського медичного фахового коледжу до парку Перемоги

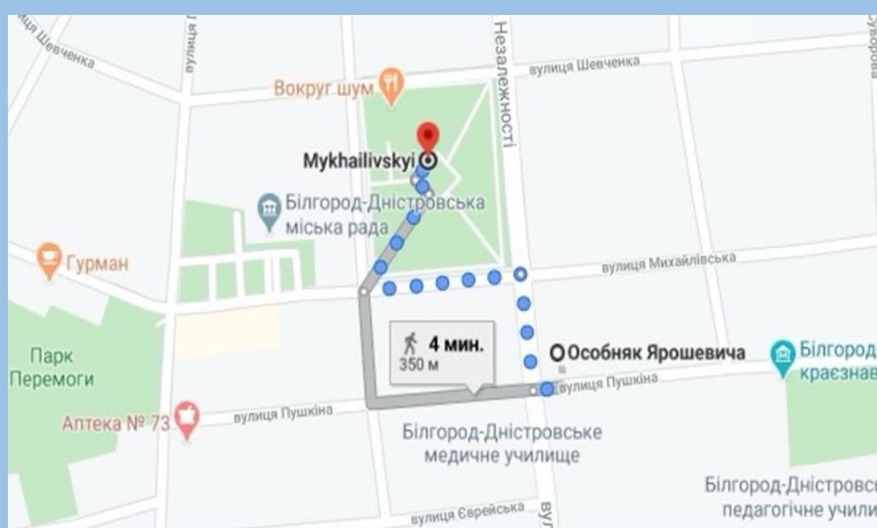
Парк Перемоги

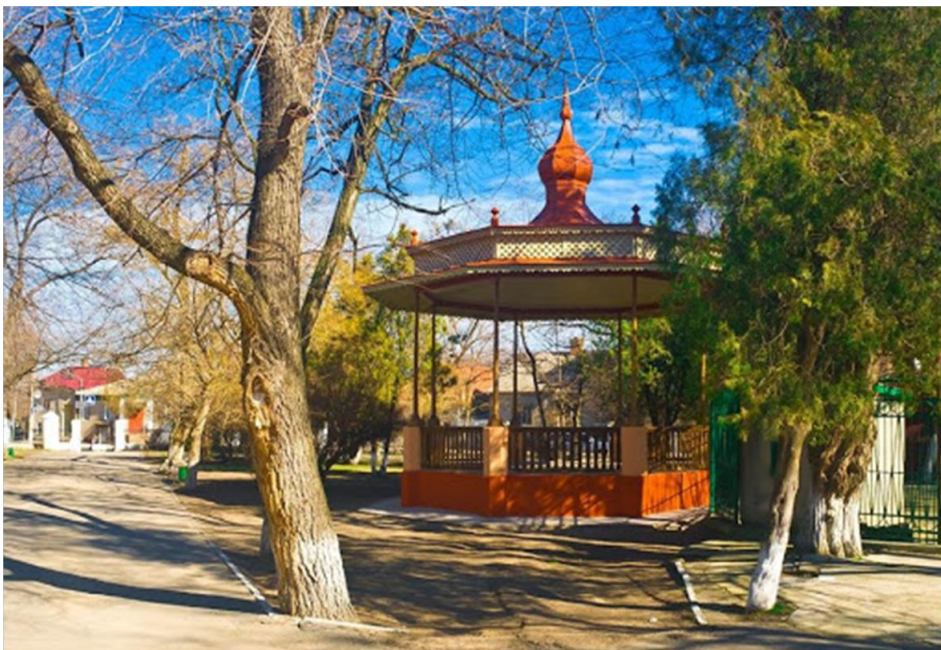
Білгород-Дністровський краєзнавчий музей

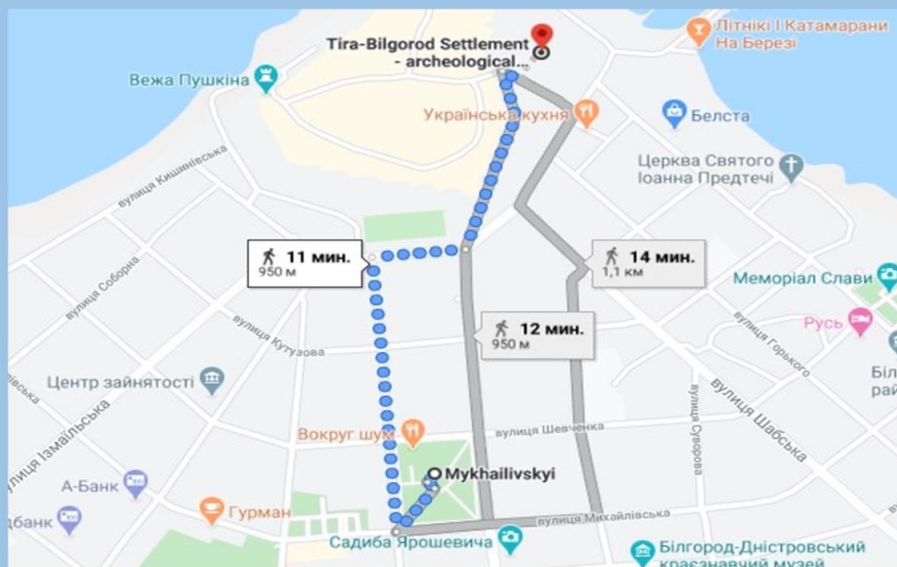
Масток Ярошевича

Маршрут від мастка Ярошевича до Ротонди у Михайлівському сквері

Ротонда

Маршрут від Ротонди у Михайлівському сквері до міста Тіра

Місто Тіра

Правильні відповіді до квесту «Тасмниці Аккермана»

Локація	Завдання	Правильна відповідь	Бали
1. Аграрний фаховий коледж	Визначити рік відновлення роботи технікуму після Другої світової війни	1944 рік	10
2. Педагогічний фаховий коледж	Назвати рік створення Аккерманської учительської семінарії	1872 рік	10
3. Медичний фаховий коледж	Визначити рік створення фельдшерсько-акушерської школи	1945 рік	10
4. Парк Перемоги	Назвати рік створення парку	1947 рік	10
5. Краєзнавчий музей	Назвати рік створення музею	1940 рік	10
6. Маєток Ярошевича	Назвати прізвище власника маєтку	Ярошевич	10
7. Ротонда	Назвати рік спорудження ротонди	1920-ті роки (орієнтовно 1922 - 1924 рр.)	10
8. Античне місто Тіра	Як називалося місто в античний період?	Тіра	10
9. Аккерманська фортеця	Яку площу займає фортеця?	9 гектарів	10

Додатковий шифр маршруту

Локація	Літера
Аграрний коледж	А
Педагогічний коледж	К
Медичний коледж	К
Парк Перемоги	Е
Краєзнавчий музей	Р
Маєток Ярошевича	М
Ротонда	А
Тіра	Н
Фортеця	Підведення підсумків

Максимальна кількість балів

Вид завдання	Бали
9 основних завдань	90
Фінальний шифр	20
Творчі завдання (фото, відео, презентація)	до 20
Максимум	130 балів

Визначення переможців

Рейтинг	Кількість балів
I місце	110 - 130
II місце	90 - 109
III місце	70 - 89
Учасник квесту	до 69

Розрахунок собівартості та вартості одноденного молодіжного квест-туру «Таємниці Аккермана» для здобувачів ОНТУ

Стаття витрат	На групу (20 осіб), грн.	На 1 особу, грн.
Оренда автобуса (Одеса – Білгород-Дністровський – Одеса)	20 000	1 000
Послуги екскурсовода	2 000	100
Вхідні квитки до Аккерманської фортеці	3 000	150
Відвідування музею	1 000	50
Друк маршрутних листів та квестових завдань	300	15
Бейджі та канцелярські матеріали	300	15
Призи та дипломи	500	25
Організаційні витрати	500	25
Разом прямих витрат	27 600	1 380
Адміністративні витрати (10%)	2 760	138
Повна собівартість туру	30 360	1 518
Плановий прибуток (20%)	6 072	303,60
Ціна реалізації туру	36 432	1 821,60
Рекомендована ціна продажу	38 000	1 900

Основні показники економічної ефективності одноденного молодіжного квест-туру «Таємниці Аккермана» для здобувачів ОНТУ

Показник	Значення
Кількість учасників, осіб	20
Повна собівартість туру, грн.	30 360
Дохід від реалізації туру, грн.	36 432
Прибуток, грн.	6 072
Рентабельність, %	20
Прибуток на одного туриста грн.	303,6

Комплексна оцінка ефективності одноденного молодіжного квест-туру «Тасмниці Аккермана» для здобувачів ОНТУ

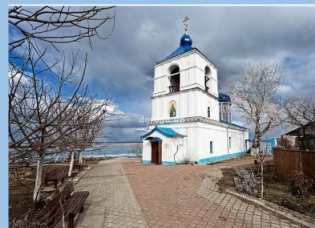
Вид ефективності	Очікуваний результат
Економічна	Отримання прибутку та рентабельність 20 %
Соціальна	Розвиток молодіжного туризму та популяризація культурної спадщини
Освітня	Формування історичних знань та практичних навичок
Туристична	Підвищення туристичної привабливості м.Білгорода-Дністровського
Іміджева	Формування позитивного образу міста та ОНТУ

Критерії оцінювання задоволеності учасників одноденного молодіжного квест-туру «Тасмниці Аккермана» для здобувачів ОНТУ

Критерій	Максимальна оцінка
Організація маршруту	5
Робота гіда	5
Якість квестових завдань	5
Пізнавальна цінність туру	5
Комфортність подорожі	5
Загальне враження	5

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ !!!

Перевірка тексту на плагіат

Кваліфікаційна робота бакалавра.

Тема: «Молодіжний туризм як інноваційний напрям розвитку туристичної індустрії України»

Засіб перевірки: Turnitin

Унікальність по фразам >50 %

Унікальність по словам >50 %

The image shows two screenshots from the Turnitin interface. The top screenshot is the 'Document Details' page for the file 'ONTU_QWB_242_2026_Makhova_A_D_TP.docx'. It lists the submission ID (tmol:2945291420581), submission date (Jun 5, 2026, 11:59 AM GMT+3), download date (Jun 5, 2026, 1:21 PM GMT+3), file name, and file size (4.6 MB). A summary box on the right indicates 106 Pages, 18,805 Words, and 142,807 Characters. The bottom screenshot is the 'Integrity Overview' page, showing an overall similarity of 13%. It breaks down the sources: 12% from Internet sources, 2% from Publications, and 0% from Submitted works (Student Papers). Under 'Integrity Flags', it states '0 Integrity Flags for Review' and 'No suspicious text manipulations found.' A blue callout box explains that the algorithm looks for inconsistencies that would set a document apart from a normal submission.

Здобувачка _____

Анна МАХОВА

Керівники роботи _____

Наталя ДОБРЯНСЬКА

_____.....Федір ТРИШИН